Gutalagen

Handskrift B 64

Tillkomstår ca 1350
Digitaliserad år 2014

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

B 64

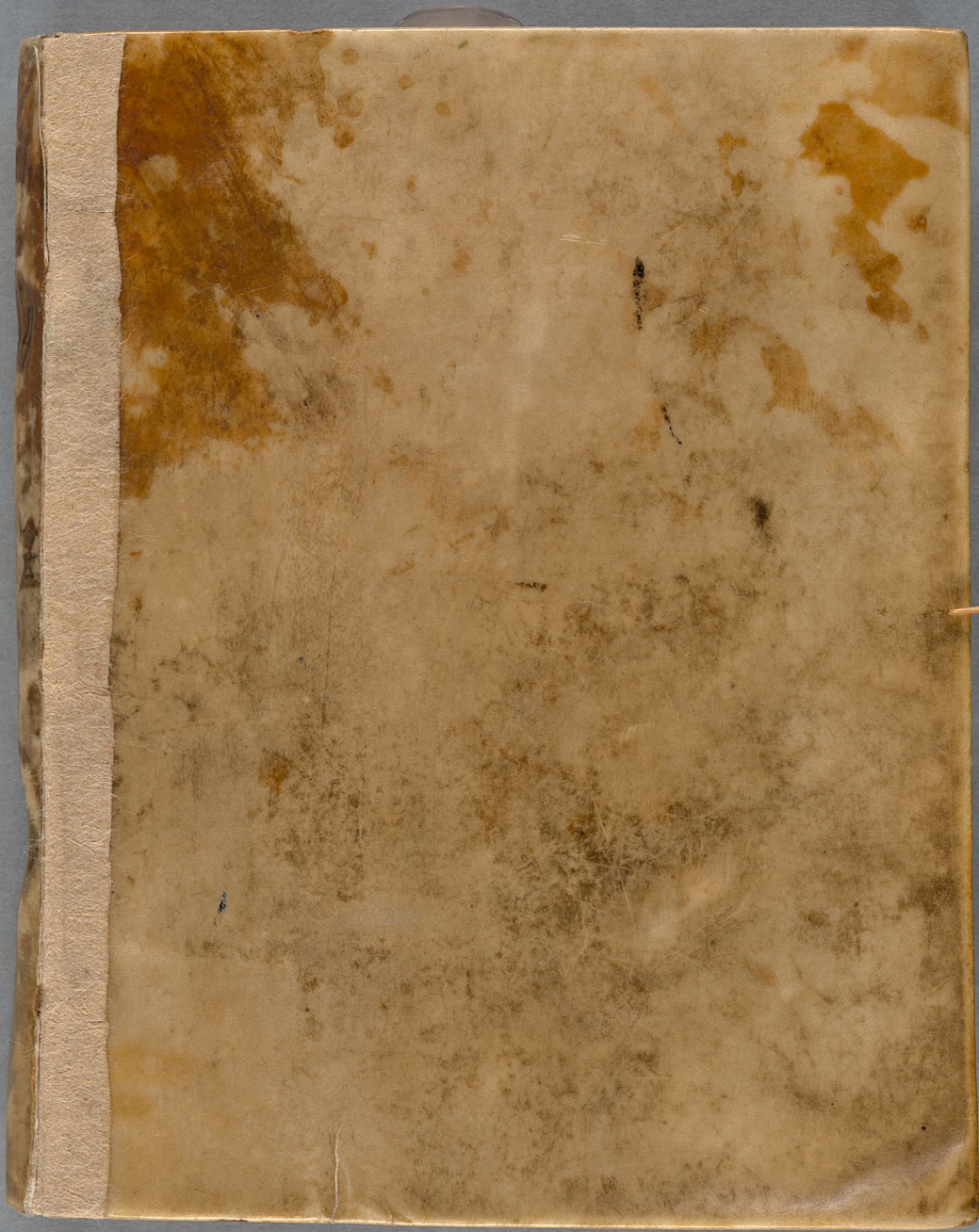

B 64

Se den af mig utgifna Gotlandslagen,
Lund, 1852, förut. sid. 1.

C. J. Schlyter.

B 64.

Bothanis Landlags.

B 64

B 64

B 64

B 64

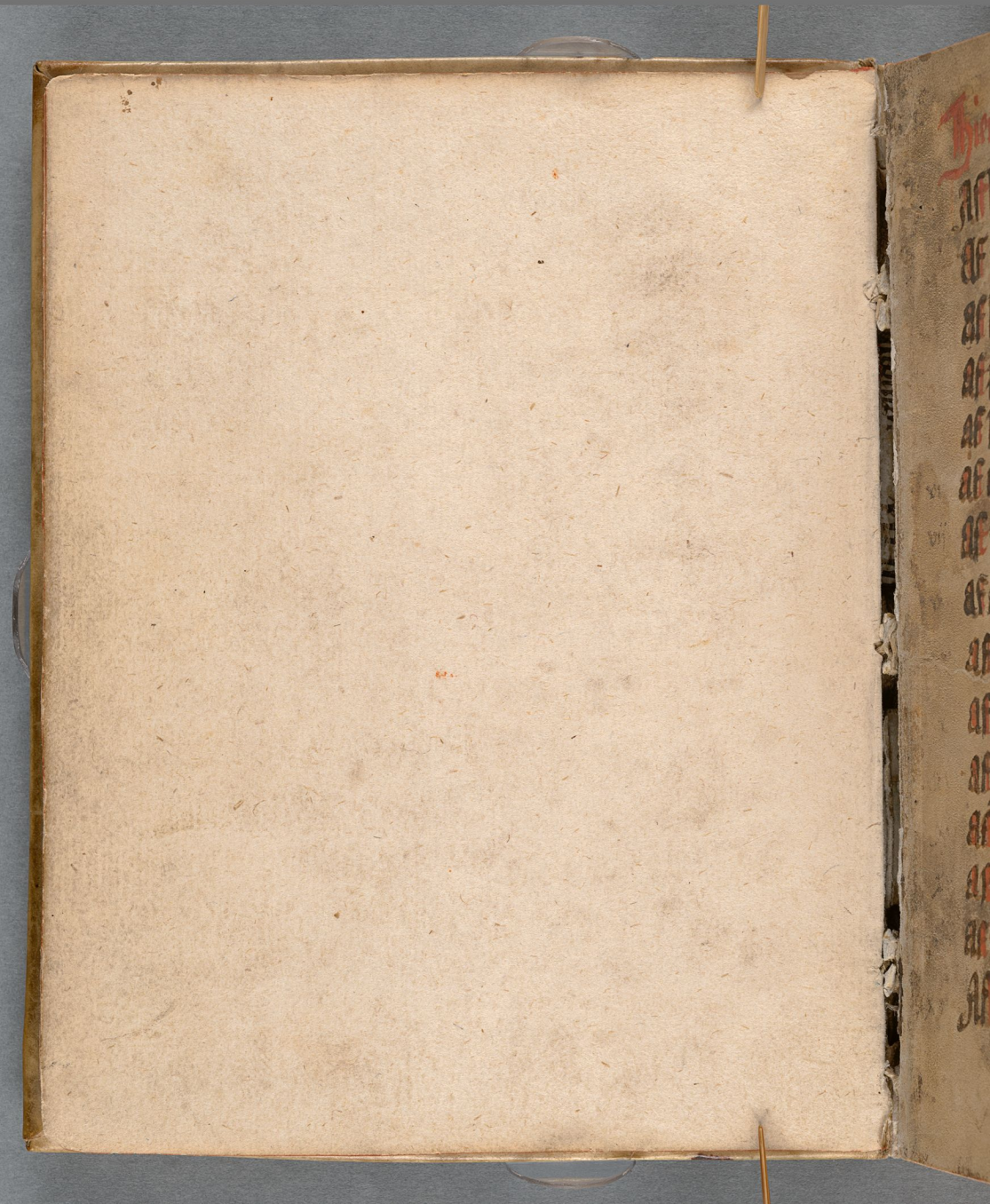

Hier byrias þyrftu.

Af barnum.
Af tunut.
Af blotan.
Af prestum.
Af helgum dagum
Af munca eigum
Af mann helg.
af aldra manna frid.
af war fridi
af þingfridi
af haima fridi
af mandrapi
af lutrum sacum
af weredu manna.
Af banda were.

Af oloyþom.
Af berþri cuma.
Af sarum.
Af lutum.
Af manna virdingum
Af hoa carllum
Af quinna scom
Af quinna gripum
Af bryþlaupum
Af erfis gerdum
Af scarlaþi
Af naþklæþum
Af dutrisc cumlum.
Af oguturisc fridi.
Af karvegum manna.
Af scoga briggium

af halfgierdi xxxx tū af fastū veburidig
af sauði af angua xx tum af huccū oc gamū
caupi af gieldum a af nautū oc rusiū xxx
af webum af ym af a merki af acrum
gum af fearrtaki x af rosū acrum xxx
af cauptū manni a af hafreki xxxxx
af cauptū ubsa xx af eldi xxxxxxxx
af cauptri ko xxx af bieru eldi xxxx
af cauptū hesti xx af hroa gerd af sū
af hesta rett xxxx ti af wardi af hum
af scipa gezlum xx af husum oc hus hiau
af tamaði af hiau af hyrgslu fulki xxx
sa verdi af oquetnu af scipa lausu fulki
oxlum af o merdu af i corum xxxx
sma fileði af sonū af hesum af scaf
af ko lambum af u af messu falli x
fastū veburi o dig af dufli xxxx

2

Hier byrias lagh gutta oc legia
so at fyrstum

Kap 1.

Kirkia ur fyrst upp haf-t la
gum orū þer vur stulū
manca haipnu oc iacta ri
sinu oc troa allir aann sup alzvalz
danda. oc hann [illegible] þar bipia
þer hann unnu os ar oc frip sigr oc
hallu oc þer er vir magn halda
cristindom orū oc tro vari vetri oc
landi orū bygdu oc vir magn hueri
dag þer fylla-t allum garningum
oc villa orum. sam gupi sei dripa-t
oc oz sei nest þar at bepi til lifs oc
sialar

Af barnum

C. 2.

Þet ier nu þi nest at barn hueri
skal alatit fyr vedpra landi orū
oc edr ur casta. vatn skal hueriū
cuna seng sina þann hann barn barn

luggr fai mp ſur worrul cunnur tuar grip
unnu oc grancunnu er bar u vaur dair bu
rut oc au gungu hemar handa ver tul a þa
eu fvels una verþr ar þi ſan er haan hafi
bar m ſpilr þa byti han priar marci þeg
þar ſunu þer cumbr upp ſiur þurcu meun
otan þiar ans er han hafi ſyr ſcriptar
ſett mal oc heum bier ſerþr ſtilt vur
mbr
ni um þa rtmi han ſcript ſma þuen
gu mabr a bar ſat a þa eu han du
lar oc cumbr mal upp ſiur þmgs me
m ver þr han ſcr þa hafi han ſmar þr
iar marci af þamy ſum hana vitu
oc ſy mdar alp mp ſtex mannu þa han
uerþr ſtil þa byti han priar marci ſoc
mmy þu ſoc y umdr ſyct þa eu mal
cumbr upp ſiur þmgs mem þa byti

ꝑriar marcꝛ ꝓugi Oc aꝑiar priaꝛꝑ
asti Ꝟu haam ar ſam verbꝛ Ꝟu cumbe mal
upꝑ ſuri alla bꝛꝑi · Oc uerꝑ ham en ſi pam
ar ſam ꝑa lauꝑ i · rolf marcꝛ vibꝛ lam
da alla · afi · ham ai ſe ar byra ꝑa ſbi la
nd Oc tiggi ſuerꝛ mānm priar mucr
vibꝛ ſum hana hyſir · epa hammr epa
hemm mar giefi · ꝑa hen ham vil ai ſil
aꝛ ar ganga · ꝑa ar ham pau ſil oc felꝛ
ar þꝛ mali Ꝑa en hinn ganga ſtr
mals ſū hemm ſac hendi · Oc ulia ai
fram leggia ꝑa ſculu men hana ſac lam
ſa dyma · Oc ſkura þes mals Ꝟu bau
ſyman hana miþ aibum · Oc talꝛn hē
m orþ af baki ſū a legꝛu Ꝑa en
ham gangi · vibꝛ er ham mcꝛꝛ var
Oc calle bauꝛ vara dan burꝛ · ꝑa ꝑa
r ſe ai hemm fe fram leggia · Ꝟu men
vilia hemm muſtroa inn Oc enga kaꝛ

han ustul tunun pau sunn nusp heun varu pa
en han i barusaru wau pa en ambatun
meuz uerpe sluct mal kieut pa leggu
engin heun maura fe fiaun pau siex ora
penūga pa en han verpe sul pa bū dro
tun sun hana siex ora penuga Oc leggi
a bat heun siex uuur seu malh uer uuur
C 5. Dassumt
et ier nupi nest et par a huer upu
hafa oc tuur tul fora sun han sur
chu hafu sar ra Oc tol var af andueipu
til sunar pau prestr a sun hanum allan
cristundom ar uera hārt sunn hān vipur pa
ef arla epa sipla Eo uru allur meun uny
satur et sun mārū uetlū i Kastu sal huer
malpr hafa tuuar sina fiam uruda helpi ler
heun manu sin lura Oc purchu sera
pa a huer māpr tuuna pa mā engin per

segha firir et ar sej tuir berb seu marti mes
sa cum be Ꝑu eptir marti messu þa scal prest
ar ysa uin þrá cum nidaga Ꝑu á fiadþa kir
chu duru ætr luca oc cipi hepta fir kirchu
manu til þes tima at cuir ier all fram
rad: Oc þriá marti fylsiá at þann man
ni sum aj vildi fyr cuir tima fram vaþa
þicta augu allir ysia saman Oc allir augu
at haka: Sogna menn augu þuþuir oc kir
chia þuþuins oc þuþuins prestr Þa eu
laiguleumns ar kir bort myþ cuir ogud
ni af sou oc i andra þa sekr hann sic at
þrim marcum uiþr prest Oc kirchu oc kir
chu men Oc fyri eu þau tuir tima ar
þau et sipar sei Þa eu nechuar vill kir
kiu chu gieva at marti mabi þann hann
fyr a kpi þa scal hann gieta af sinu lutum
Ꝑu fyr cuir scal ieinvel kirchia haka sei
lut sum prestr senu þar til et hun vi a ier
vigst Ꝑu sipar scal hann þar gieka cuir

sium hann kirchu gierþi siunist. Ef ma ha
nn siþan ater laupa til fornu. En hann an
dra hafi gart nya. Oc ai ma hann ganga
fr an hinum fornu. oc til nyu siþan þau a
þann dagh sium bi skupz legþi wigslu
a. Þa eu þann tacr scilia um þegar um
fyrsta ar epa annat. þa skal sielf vita um
þ ain. Oc kirchu manum tuem þann sa
hann vilia til neyna at þann þar. i kir
chu gerþ vari oc. i. wigslu. Oc i alla lu
tum so sa andin kirchu menn. Þa en
fiam uu gangnir þar umfr epa þum
mara þa skal hann hafa bepi kirchuna
vitn. er hann þar mþ þann. i gierþ va
ri. Oc prest sem vitn. er hann oc tuum
hafi þau esiþan hann at sy da so sium huer
annara kirchu manna. Þa eu mapr
laigr at epa engi yr annari sokn kir
chu sokn. Oc ef engum hus a. þa skal ha
nn com tuum quenna lanfa. þar sem

aðr var til stuttr. En hon efa umbla þar
i hán hann. Oc gefi þann presti tunit af
sinum hann sýpr tibir at. Oc allan crisnudó
hafi. takit af þá eu hus uru á þa scal alt qu
ert lauka. hafi þan prestr tunit af sinum þa
at kirchu sitir. Item vel á þann kirchá seu
lut sinum prestr scenu aff blotan annv

Þetr er nu þy west at blotar uru menn
nuí nuer firi bubui. Oc fyrusta all
þann sinn haipun fylgir. Þugum má hat
ta á huarchi á hult efa hánga. efa há
þui giuþ. huatki á ar eiþa staf garþa.

Þa en nequan verþr at þi standr oc lat
þar hann so virþi á hand er hann hafi hanzl
nequara þa miþ mat efa miþ drycki
senu sinn at fylgir crisnum sibi. Þá ur ha
nn sacr at þrim martu vikr kirchu mes
su hafr sýct vunna. þurfa augu allr sýki
a sinum. Oc allr augu at hafa prestr oc
kirchá oc kirchumenn. Þa en werdr
ur hann a hendi þa standi hann firi

meþ sier mamma aþr þa en kuʀchu
menn vmuð at sýct occũbe þer upp fi
ri þriggs menn þa verð hann en mþ
sier mamma aþr Þa byrti ni marcu
þrugi þa en þer upp cumbr furi landa
alla þa byrti wolf marcr landi en hann
at vinde mþ wolf mamma aþr furi sín
dirh af prestũ · oc þrest cumũ · oc þara

C. 5. Þer ur nu þi uest er prestr þannu
oc þrest cuma Oc þrest barn ferþ
þa uru sic at sleg oc at drapi oc allu
liði sũ wuda barn Þu hin oleþu fil
gin mobur cynn sinu Þiðr mabr
te sacar at sieva leþr epa oleþn þa by
ti engin frammar furi auðu þan hann
cuslr vinðr at af helgum dagh ũ

C. 6. Þra ur nu þi uest at daga augu
menn alla helga halda þa sũ

biſkupar hafa helsa bupit. oc allir
menn hafa wilt takit Engin ſcal
annat wert at ſkiria um ſunnudags
þa annan helgan dagh vtan tiþir
at hafa. Þa ſuz þann ſtu at hýpa oc
luf hafa at riþa um bo ſett. ſeen meſſa
ier liūgu. þa tiþir iru hafpar Ef ma
mandr matta a vagni haua vm ſunnu
dagh þau ſu punz þinga eptir yrna
oýk. Oc halfs eptir heſti. þa eu man
na hafi. þa ma halda laſſi hans til kiex
oýra oc þau býti hann kiex oýra firi
helgi brut. Vtan þi at ans er naup ſi
nar til ſangin. Oc leþr maþr verþi at
ſpýrþe. þa ma hann aſna huat ſinn
til þrongr. Oc luſa i kirchu ſonch ſen
nu. So er maþr verþi at þar clauda
þr ella a vitir vm gat Þa en vi
þan vil acta þa lati hann i vilr þa
um leþan mann firi ſer ſum kirchu

scommunar a wal· eu ham vol o witti
vera Ail caupunss ier niam lusat at
aca mip saxlacum mapnapi vstu· oc
simieri· oc allu mielcmati· filcum· oc
fuglum· epa soyþu sum þa al a torgh
selu· mip bacapu braupi Oc ai mep
mieli Epa corn Oc ai mip varuamna
ri· Vtan ham hey vip bepi lasi· oc lier
oyr ti· sac· a halfa þamm su tabi· Pu halfa
prestr Oc burchu men þam su ham þa
wair· i· stabm þa eu ham mip vai ta
bm Epa eu mapi tipi oc raipi burch
þa ma aipan mann clanda epa sata
vm siara· Pu ham sielfr sin· a bak
þa eu ham hafi rusi· tugh· epa laf
þir mip byrch þa ir byrch þann tyc
sielum· þeai sum halfu þundi ier ma,
ira Oc þau fylsia eu lier oyrar helsi
brut Noerþa frels mapi epa cima
a verþi tabm vom sumudagh epa an

uam helghen dagh · þa ier tyct wert
þer alt sum þaim þa i · handū hafa oc
liggi þau wiþr sier oþra a viti firi hel
ghis brut · þer a oc halft þan sū tacr
þu halft a prestr · oc kirchna oc kirchu
menn ¶ verþr þeel epa ambatt manz
sum helgan dagh a verki taki þa hyrti
daghin firi þaim þria oþra þu þaim yr
kun · þria viti sen mali ir nutu

¶ Af munca aigum

Ef ier munki nest en nequar verþr
at þi sandr en er hann haggr stoghi
firi munctū · epa garpa niþr leggr ·
epa nequan mann gietr viþr þa epa
þatar aigur · þa liggr hann wiþr bān
oc bot halfu mani þan bonda milli oc
hafi hyt firi þer hyrfta þings sum þar
varþr nest eptir ¶ þa en þings ar hi

þa

þar liggia vilpi þriar marti landa saſ-
oc þau býn hami vilpir þa ar lagin-
þau er ſiþan ſei- Þa en nerinar maþr
giefi- ſic til cloſtrs barna lauſan- þa
valdi ſielfr aign ſcinn- huarki ma ha
na ſeliа eþa ſchipta nipan hamn lifr-
þa en hann dóyr þa ſtæ þriu þriunga
quer- i cloſtri- Þu tuer lutir ſanga
arr vndir nipia þa en hann barna a þa
valdi hafir luth ſinn Þa en veirdr
maþr wil aign til cloſtrs giefa eþa til
kirkiur þa tiunda luth af iorþ aign
ſcinn Oc ai fiamma vtan þriar ar
ins er nipiar lufin af mann helgh
Þer ver nu þy vieſt er mann helgs a
ſtanda um dagha þa alla ſum ver
chelgum- fram þri er ſol ſetr vm af
tum oc til þes er lyſir a nipia dyggi
Fiurtan daghar- iaulu um fiorþ

C 8. vel

tatum· Slau vrum· i· fastu· Oc all pasca
vica· þur sangdaghar· Oc all helghudaga
vica· Oc epi þu manna þamm friþi þa
byr þriar marc· Saghe þu manni
byr tolf ovra· Slar þu mip stangu þa
yxe hambu byr siex ovra· Oc hvarki þu
manni· þa i mundi· þa i har tacr· þa
mip ne skal slan· þa byr þria ovra· En i
raþi ur gart· Kuni þrel byr at sia
mar þan þria ovra· En hann hlaupi
gleri þar stal e byta sum gart ir· En
at þar sum hann ver sum gleþi· Oc
tr a tiþr hepta· Oc kirkiu duri· at· hu
ca firir allu þamu sum sua helg hafa bru
tich· Mip pi eth e fylgir þann helgis
bruti· þa skal yr þann sla þegar so ur
byr sum lagh segia· Oc kirkiu manum
þyckir raþ vera· Allir aghu sac sykia
saman· Oc allir aghu at hafa· Socna me
un aigha þuþnungi sac en annan hur

chiá ỽc hirbra ꝓcstr hurẽ ſum
gi cumbe landa ſac i ỽ landa ſac cũ
bẏ hueghi i helgiſ bunt ỽ tan ꝓiar
ginſ et manda vepi i kurchu drepin
ꝑa uggiá hanuraugi marcr vi ꝓpet
ỽ landa ſac ꝑa a ꝓoaſtr ꝓiar ma
rcr a hirn bauz mall ⁊ kurchuir uru
allar ucm helgar a landi en manda ve
pi vengum i ihu kurchuſarꝑar nu
ꝓir helghaſtr i laghracuir ꝑar ſeũ
ku ſakir ingnu helg hafa uem vỏl i ꝓre
ſt ſcapi ſum i kurkuſaꝑ ꝑar liggi
a vanꝑa hanuraugh marcr en ſacr mã
ar vepi ſangm i ꝑaur helg ỽ en ſa
hir allar landar ꝑar ſum ſmeri ieru
Oc gi cũmbe landa ſac i ꝑa aughu kur
chũ mẽn ꝓiꝓúngẏ ẏr en kurkiadam
ſuẽ Oc am ꝓeſtr ⁊ lagr ꝓu ma
vm i kirkiũ meꝑ ſtangũ epa ẏrar

hamburg epa saxa y kurthugarpi par
liggia siex mark wiþr Slaxþu mān
muþ nefa y kurthu epa schiauti þu mā
wi epa y har tacr epa y kurthugarpi m
þ stasu slax epa yrar hamburg par liggia
wiþr þriar mark Slaxþu mān muþ ne
fa y kurthugarpi epa tacr þu mān y h
ar par liggia wiþr tolf oyrar helgis burc
Þām a e wiglū syrgia sū wiglur hafi
burit oc þar schurgiera sū hān o schurgi
er þi uerþū mann xx aff aldra mana friþi

vnj Nv yru cum friþr andur tuer þau C. 9.
sū mestu varþa et mēn ulu mān
helg halda par liggr au bān wiþr oc
au biscup sāc vtā þy at anus et þet wr
þi a helgū dagi gaut þet ier aldra m
anna friþr laupar a fiurtā natū ep
tir þascar oc fem natū epti mþssn

iumaz Oc standz a tiu nneti· oc tiu
dagа at huaiu bragþi· lauþz vm so
la vþp gang· bepi aff· oc a Sepþu
mān a þamy firiþi· þa byr so mucu w
reldi wiþz landa alla sū hum ier dyr
sū þu draþt· banda haldz þir engum fyr
þam þu biuti· hafi· Sagaz þu mān
epa ier a þamy firiþi· þa byr þriaz mar
ci· A þamy firiþi ma engum firi audzū
spilla huatki huſ epa garþa· vta hān
sei sacr at þrim marcū Aff warfiriþi
C. 10 O ier emy warfiriþz sipan hān lau
þz a halfum manaþi firi aldra mā
na septi· Oc standz a halfan manaþ
epti· A þamy firiþi ma engum wirþa
firi audzū huatki est epa vra unþ
þy er bōdi þarf þa huern dag aacrū
hafa vtan hamy sei sacr at þrim mar
cū Epa engi eld w māna mullan oc

1910

ier lagryct til gielz · þa wirþu ammat
bo hans soyþi epa cust · oc ai orta soy
þi sū hān þa wiþe þarf aff þingfiriþi

Þu ier eny sipan þingfiriþ māna C. 11.
þingf mēn augu þingfiriþ sy kia
bacr mann i har · epa meþ nefa slar
a · þingi · þa byr þriar mātr firi þing
firiþ · oc þau lagha byti · Slar þu m
ann miþ stāgu · epa yxar hambi epa
sarvaiti · byr þriar martr · Drepr
þu mān epa aff hagg vaiti · byr siex
marcr · vtan þy at ams er mandrapi
þi at heimdium drepi · Ai ma sacr ma
þr þingfiriþi vm troyfta · þu ai ier alma
manna firiþr aff hann firiþi Þa ir eny C. 12.
iuerū mān haima firiþr sipan Drep
þu þr mān haima · i · gardi sinū epa af ha
gg veiti · þa byr tolf marcr · wiþr lan
da alla · oc audar tolf hanū · oc þau

wereldi Slaz þu mān mþ stāgu e
þa yxar hambz þa sar veitr· þa být
þnar mazar hanū· oc andzar þnar
mogha· oc þau lagha býti Verþhus
bondi verþr· j· garþi sinū· hamra epa
flaura fulc· þa tacr þān ann hann som
sū hoystr ur oc ai flaurm· Þu all sculu
haka lagha býta· Aff mandrapi
C.13. Þet ier mu þy nest en so illa cān bre
cas mþ flanda rapi et mādr hinn
mann at dræpa· þa scal flýa mþ hanū
sāpu· oc sun· oc bropur· Þa en annar
þann fiār til· þa flýia mþ hanū nestu
miþiaz vm flaumatigs nesta til þann
kirkiunar sū allar mēn haka helgi· tak
kit· þet ar fiarþeim· oc þngstefnu oc cat
tugalv· þar scal haka helgi· oc heil so
þnest garþi sū· j· kirkiugarþi· Þu
sīpan þet ier vt gangit· þa ripi þen
sar

sū hān banda will hafa dragit · oc
dragi vm hann þorp þry · oc so lang á
scoga fran hann þorpū þann þann er
·j· miþiu myrc fran anduū hann þorpū
sū annat vegscogs liggia þu hann lop
fi faz af þann sū aigu aug
banda draga vm þing eþa cauþing
oc ai vin kirchiu maura þan ann·a þa
sum hān til sy kir · hafi sū þau helg·i bā
da sinn · oc sū wiþr annaz · oc dragi e·
aþann fri þi sū nesti ier eptir pasca ·
þa þu þar til halda hanū banda þann sinn
hān þa drog · en hān vandrepi haffi my
gart · þet calla men vatn banda
þann banda sū dragm stāda vm atme
li hana ma engin lasta sen annan ut v
ti · þu mādr hafi sielfvald vera i · banda
senn · eþa fara ut lendis til helgra mā
na sinar synda at bota · hafi atta da
ga frest til schips at fara · oc fari so

ſtiſpi pilagrimus ſeiſpſima· oc pegar ha
mm arr cūbr· þa hafi oc atta daga fireſt
ſara arr til bandur ſenuſir· ſ· ſtiſpi
þa eu mandr gieiir til ſacar· ſ· kurthu
ſocu þaur ſū hān bor· ſ· þa flyi hān yr
þaur· ſ· dreagi annan ſteiþ bandu· oc
þau þar ſū huarki bor· mopir· epa
dotir· epa ſyſtur· Kurthu þa ſyki
hān þau andra mupan fur þy ſo er an
magupan· tepir· til ammr· ar ſſara
Tlunt þa fyri hān halfa þar ſū hān
tipir· ſykr· En half liggi quer· ar þa
ri kurthu ſū hāns bol war til ſcurar
Þa eu mādr gieiir ſacar· ſ· hann þor
þi ſtiſpi ſama ſū hān bor· ſ· þa flyi hān þe
gar þegar oc dregi annan ſteiþ ban
du ſu hān ſtiſp wil hafa· meþ þy er
ar magupan· tepir· ſ· annr hann þor
þi bua Þa eu oguruſcr· mahr drepr

Osutunstan'mañ·þa dragi so bandu
sũ gufunstr·þu hañ a boh ſielfs ſins
bor a gutlandi Þa upi bor mãm en
hañ ozkar ſen arneh ir ut gangit
oc latiat meh ai mikli·oc þa upi þey
ſuar vm þey ar·þu hum ſei mãdr o fe
ſcemdr þau en hañ taki at fyrſta ſin
um·þegar bupit vebr Þa en hañ wil
ai taka at fyrſta ſinn·oc ei at andzv
þa taki hañ at þrifia·ſen þey ar ut
or gangin wil hañ ai þa taka·þa
ſtal bera a þuſ firi alla lyþi·taki
en þar en hañ wil·þa en hañ ai wil
þa raþin alm lyþir firi fe en hañ ſei
mãdr o ſacar Þa en hinn callar ai we
ra fireſt liþin·en hañ callar vara liþin
sũ wzeldi þa upr·þa hafi þann vt wþ
sũ liþit callar muþ þrim þan a mãna
ſchiellũ sũ mþ hañ at ganga wau

Oc wr þrysuar bi þu vm þry ar· oc vi
ti þer mþ tolf manna aþi· þ· e· wa
ri ar meþ a millū lanz· þa en mā
wilar vereldi byta· oc fr esti· riuall
ar lupuar· þa scal land hafa fri þlausan
dyma· oc til dags vm manaþa fr est
vereldi vr retta· oc hafa sacar ar sier
marcū silfs vþr mals aganda· oc
aþrar sier landi· So luggi oc þann vi
þr sū ar halde bandu sina· þar gangi
oc engun byu fiur· et ar sculi alt
upp taka·

af lutmū sacū

C 14 En vm lutmar sakir· eptir· fapur· e
þa broþur· eþa mþia· þa agu all
ir· wiþr at sia þar til· er þann· orca we
ldi bi aupa· en hin taki þegar· en ha
nn wil· oc veri mandzo scheindz
þa en hafa ar wl so brat taka· þa scal
bi aupa hanū þry svar til vem langa

biera · oc siþan a þmg- furi alla lyþi
taki þar en hann wil epa rapm allz
lyþir fur fe en þau sein osaca kr
þela tueir vm epa flaurin oc drepa an
ni mann · þa hafin þair allr ama ban
du þar til emm tacir vipr bana All þa
un sin hugu augu hauta · oc wilia hem
na fuir vngau oformasa · þa r· þer
hemnar sin nequar af þamm hemnar
fuir hann huart sin eldr r· quundis maþr
epa ker·ldis· þaum hemd stadr so hann
sielfr hemm þaum warþa or wreldi
upp taka en efingi r· vngr· scuar þi
mah r· cumit · er hann ma biauþa oc
yr· sacum loy sas sin · hafi· vairt þa
emm gustnuskr· maþr dreþr ogurum s
cam mann oc orcar wreldi biauþa þa
þarf hann huarki wgsl epa bandui
þa emm ogurum schr· maþr dreþr

gurmſcam mān þa halda au hānum
banda· vtan þi at ams er hān vrel
di vinn bupit· þa en oſœmagi ver
þe mānn at bana þa ir byr at tolf ma
rcū ſilfs· Þa en cunn haſaudi verþ
vegin miþ barn oc oda uen alþu
vpn halda en barn vari henn quict
·i· quiþi þa vin þet heimar huſvin
di en hān ir til ver hua han til þa vin
þann ſū henn ver· nei· cunnaſt· miþ
henn volfaſtū manū gurunſtū at ſam
ſoc· oc þar til ſo margū er tolf ſem alla
henn ſem burnir· þa byr ſi bannat at
tolf marcū ſilfs oburit en hana at
fullu vereldi

15. Af weireldi manna

C. 15. Þu ir u em ſiam vereldi mānā Gut
uiſts manz vereldi byr ſi at þann
marcū gulz· en hān ir at dauþum
drepin Aldra annara mānā verel

di byrſ at tiu marcū ſilfs · vtan
þrels vereldi at halffemtj marc þē
muga Gacr gutmſci · maþr ogu
tmſca cimu · þa byrſ hān at fiullu
vereldi ſimu · Þu barſ fylgmj feþr
uj ſimu at vereldi Gacr ogutmſci
maþr gutmſca cimv · þa barſ þu
art þæra at vereldi ſimu Þu ba
m fylgmu feþrmj at vereldi aff banda G16.
Gutmſcs manz banda vereldi werſtri
Uiutolf marci ſilfs · en ogutmſ
cs manz at fem marcū ſilfs · oc þrels
at ſiex oyrū penningā Gillir uiu
mr at wtū þæra ſtr hma lyti cam cu
ma · þa cu hma lyti cumbr · þa uer o
gutmſcs manz hand eþa ſoti byrſ at
tiu marcū þēmuga · oc ſo all ammur
muſſetj ſiū at vereldū byrſ Gacr
þrel manz mān gutmſcan · þa taki

Drotn oc laþi hann bana bundnan
i garþ fyri fiandaliþi nata. oc uiþ mar
ar fylgþ mik. þa eu ar ier bann til þa
gieldi tolf marca fylkis oc ar maura
þa eu þrel drepr oguruscan mann þa
byti drotin fyri hann tuar marca fyl
gis. oc laþi bana burtnan. i. garþ fy
ri fiandaliþi nata. þa eu ar ier
bann til. þa byti hann fe marca fylgis
Oc vinn hann sier manna aþ er ha
nn huarki vann. i. þann skapa skapan
di epa valdandi. vndr ar drotin
aþi upp haldit þa byti fult veldi.
beþi guruscan oc oguruscan. þa
eu þrel drepr þrell þa vndr ar mann
noytgat til þes er hann gieti bana ar
burtu en halfferti marc penninga u
i. bupi en þrel þann sin ort hafi mala
þa taki fleiri fyri kirkiu durum mik

15

socna mana vitni oc sipan varþi
þell sin sielfr huat sū hann gerði affo
Vei fasti oc fem vitra ganal soyþum C.17.
bierir oc manin tolf manna sāc.j.
garþ en hann varþi mann at bana
Heft all bynda en til bonda cūbr at
fiarþa hū staur gulfi fian hþstucku
oc fliuggur stig fian dur ū manz þa vn
þar ai vtā fi embra sōn manninar oc
tannū en hann bitz þa en þui garþ
far þa til. eleris þa bitr vþr gafl
þa bar vegg. þa varþar þu ai fiā
mar þann aþans var telt Þal
ti ir at þriþia en hann hafi þria vitra
fasti gangit Hundr ir at fiarþa
hann varþar e.vm alt en straþa gerði
aughi þan sū vil þann fiandū oc que
þr sitrum varþar huer maþr i garþ
i sinū vþr tolf manna silfs sat þa

en ocquehms vitr vehr sue vrpan-
mamm ar bana han gurmscū pa falla
c tueir turur af vreldi hañs en pup
uenig byti hym sū soyphm a-per calla
mēn ciafar vereldi· Pu ocquehms
vitr vehr mām ar bana epa lestir ma
m ar limū per al tueir u. a ocar hē
na-lagi ypia til sum til ar naia gref
deta Epa en ocquehms vitr vartir
mamm sar epa lasti pa fallhīc tueir lu
tir af bot Pu hephung by tir hym sū so
yphm a- fur vtā hmnd bur pa bytir
tamma spur huer ar tueim oy
rū til fiusura ber mahr cumu
C. 18. Ber mahr cumu so ar barn spilhs o
burit· ochafi· pau quict· i· quipi re
tit· pa bytir halfu vreldi· pa en han ki
emmi· per mamm en hañ dilar· pa bmdi
han hamm vitr imp tueim vihuim pamm
sum hamm sic scir tiarpi fiur a prupla dy

grī er han ber varī · epa pamī simn
vhr warū · oc pau bol fastū octuci
in quīna vitū ar barī varī sipan-
dait burit sen han var hetp oc vuiper
sielf mip siex pīaupa aupi ar per tiu
ar varī · Cuīna scal barnš ar gieta ar
mūsatī hueriu leggi · i · kuerta oc ha
fi uci sir · epa hafi barī · i · kuīnu epa
leggi · i · seng · oc liggi sielf uci · So
scal hueriuī cuna vm þria vitra
barī gezlu vita · Þa er nequar
mandr verþr mip wapa · i · þarū gez
lu barū ar bana þa bytr han wre
ldi fiullu · Þā er cuna leggr barū a
gulf mþr epa isen vapa lausi epa
leggr · i · seng · oc vapr lausi þa r
barū o byr huat sū helzt tan ar cu
na · Þā er cuna gangr þar mip
barū · i · seng · sū dructnr meū liggia

ſarii oc cuſtaa barn ⁊ ꝓangſi · ꝑam
ıþ deþum · þa ur þau barn obyt · þau
et hæn lugſi ſielf nex aff ſar'um cccc
C19 Hetu' map mãn ſar' att þa fl
am'n mũdæ dıaupt · þa byti n
ũd huetu ar half mart nl atta mæta
hepi adıauplatc oc a langſam · oc hal
fu mınna en ar ur mũdæ dıaupt oc
þau þarf leku' ſchep wıþ þau m
ape ſũ fin ſar'um vepi þa haſi wıtn
aff tuem vap manntu ⁊ ſama hundr'
oc ams lanz dœgra aff ſama ſiectu
ſi oc ſuen ſiekſt' muþ ſiex manuũ
muþ þæra vitnı · vtan þæra a þ en
lot ur' mæn þau þnæ mæt' þa en
ſam mæt' nu þa þ mınna þa
ter þuggia mannæ ape þa en hafi
flam ſar' haſi · þa ſuen hæn huat þa
nu vıl a am þa flaum oc þau tl ſa
ma

bvta all hulsey vru byt ar mr sulfs sa
rgar maþe mãn umþ kusi · þa bytir tuau
marc sulfs Rastan maþ ar mãn mi
þ stamy þa andru nequaru oc sar sar af
þa bytir þriar marc
mþ lucabassu so et fymr thegin tu þa
bytir half marc huern
oc
hau mþ sama vilnu sum hl
er ma
or sargaþe simunar þa we þa bytir tuei
m marc penunga · oc liqvan en aru
stolt er ypir so er ai camy hailua · þa
vru fullar mettu bytir · en oyra halfu m
mna ma er þa hvan sia ytir þuera
garu sum ai hyl hafi þa xhufa · mullan
barz þa brumar · þa bytir half marc sulfs
Þa eu sia ma ytir þuert mot · þa ir m
arc sulfs oc þau sara bytir Suarþ spr
ang bytir ar oy penunga Schal hem
schal · þa bytir · tuar marc penunga · eu
er hiem scal sugia þa · þa rimum · þa
ir marc sulfs Sis a · ymm þa mena

þa ir byt at tuem oñ silfs ¶ Gam huert
sim i stalu sueldr ier byt at mart silfs
þemuga nil fygura bama ¶ Huatsi ba
in huer sin bier elna langs an þrap ifir te
elna huauga ri ir byt at tuem oñ þemu
ga huert til fugura bama ¶ Fingir hu
ert ir byt at iij oñ þemuga in þet af
ir ¶ Þumlingr at tuem manu silfs ¶
þa en fingr ir iþ stanct so et engin ir fen
gr at þa ir byt so sim af sei ¶ þa en man
dr ir at annr hendi lesti oc ma þau hal
da a sueipi epa sich oc vnde ar vapn
vpi vegit þa ir byt at i oxar silfs ¶
þa en fundr ier þem hels epa narra þa ir
oc byt at i oñ þemuga en han af ir ¶ þa
en af ir hand epa fot epa auga um þa
ir byt at fier mart silfs huert þama ¶
þa en mandr lam ar mañ oc haggr af
þa hendi epa a leba fyt epa leþm

augum ut stungr· Oc hfr mandr en sipan· þa
byr wolfs nn sifs huert þaura· Þa en vasar
uru stum yar af mann so er hann ma ai verna
sidi· þa snem· þa byrr oc ar wolfs oss· sifs·
Þa en umga veþra drasm ur af haspi· oc
af sum so er ai ma mals wiþ ar mesta·
þa oc byr ar wolf· oss· sifs· Þa en mandr
ver þa lesti ar stapum so er hann ma ai bar
ns fapir veria· þa ur byr ar sier· oss· sifs· vig
mar huar· Þa en bþir uru lesti· þa ur byr
ar wolf mavcu sifs· Þa en ir af mup sca
pti· so er mandr· ma ai hugunda maura
vrau sinandi sum cuma· þa ur byr ar xvm
marcu sifs· Þif huert byr ar nen· sifsio
gura rifia· Þ uelsia j· heudi· þa for· w
byr ar mar cenga· Þa en maura ba
ta ir sundr· þa ur byr ar os· sifs· so for su
handi· En last a lauft n ar alt· Þa en
una lastu· fylgia· þa byrr n oss· sifs·

hafi mãdr sýna slegi a hendi oc segir
hana o nýta wara. þa viti miþ samir vitni
um sũ til sara. Þa eu ar uru sýnir slegir þa
hafi þan vitorþ sũ vers. Þer ir handa
lesti mun sti. Þu ai ma þula varir þa ca
lr so sũ sýr. þer ir býr ar of tẽ ga oc
vit sielfi miþ am sýni. Þer lýþi lustir
mannz yr hafþi miþ sýnũ slegũ. er hann hu
arki hoýrir hund. j bandi. þa hãna a va
gla. Þa mãn eu hãn a duru callar þa ir
býr ar þu of sílfs oc vin sielfi miþ wi
seer manna aþr oc miþ samv vitnum sũ
til sara. Þa eu mãdr verþr annv oýra
at lýþi lesti so er hãn ecki hoýrir miþ þi
eu hãn halðr fur andzu. þa ir býr ar vi
of arum sílfs. Þa eu oýra verþr mã
nz af hagstur. þa ir býr ar of sílfs. Þu
verþr oýra hýr býr þa býnir ar tuem of
þrimr ga. Slaz þu mãnz vendi

ỳr haſpi · þa bỳtir þu ſo huern ſũ hann
dyrur ur · yſir ſiem ſtu tua · bỳtir ar tuęi
marcũ þrunga huarn · þu þa tua ſum
þar ſitia neſt · ar · oſ · þrunga huarn þu
ſipan huern · ar oſ þrunga · miþ biarn oc
allu · þu mþu rendi alla halfiru legia ur
oc ut ¶ Tacr þu mann · j · hair miþ an
nj hendi · byt tua · oỳra · ¶ Tacr þu miþ ba
þum · bỳt half marr · ¶ Hycku þu mann
byt tua oỳra · ¶ Schaun þv mann · byt
tua oỳra · Slar þu mann mung ar · j · aug
um · þa bỳt · þunca · atta ertaug ar · ¶
Spartar þu mann byt tua oỳra · Slar
þu mann miþ ueſa byt tua oỳra · Stan
gir þu vipr ammum þa haſi hann vmoþ
til fỳgura ſlegha · Stangir þu ar vipr
þa haf þu vmoþ ſũ vers · ¶ Slar þu
mann miþ ſtangu · byt half marr ·

huert hagg· til tyggia marca· frãmar by
tir at mandr fe sinu fur luca hagg· þau
lastir fylgim· þet ur u lag guta· Sche
manz byti so sũ aunur hardrag loy
ski þet sum tuguir ma a setia þa bytis
half mark· vm er taugar· Þa en til ma
a setia· þa bytis half mark· Þa en þum
lags latir til at þripia· þa ur byt· at oþal
þrimiga· Þa en loyski ir so mikit er lo
fa ma a leggia· þa ur tuar mark· þen
ungar· Þa en huert har ir af þa by
tir at mark silfs· Þu frãmar byti· at
þau er huert har sei af dregit· Þa en
torfa ver mannr aff hafþi haggvin þa
ur byt at mark silfs· Sa maþr þi de
þi manz· þa byt hir deþr at oþal· Gur
tilat tuem oþal· luvara· at anra er
taugum oc guert alz haldr depi manz
oc iem gur sũ þet fyr· war·

Loyski·

hvara callar sem· oc sÿrtu· bvoc· oc hatt
manz· þann vil all sem dyr· huert þar
ra sū scamt verþr· þa en a harund sum
þr· oc verþr sar· þa bÿtr· þu tepi sar oc
dep ¶ Sar scal maþr varþa yþuu
tul sem langa· oc ama nar ¶ Verþr maþ
þr verþr mip luca haggum· oc ligg· j·
seng· samu so· oc hān a gangr· uppi mil
lan· oc far· þau forschiel· þa hafi fiugura
wlfasta mana vim· oc þriggia dömera
af sama sierrūgi· oc þar til so margra er
wlf sem ¶ Þa en hān af far· forschiel·
þa hafi hans auu vitorþ mip samu vi
tū· Þu gangi hān vppi millan· þa ha
fi vitorþ sū vers ¶ Gherr maþr mā
nj vegþuera· nacr· i þandi mān·
bazl· epa gangandi mān· j· acslar·
oc vendr· vm af gatv sem· þa byti

punca·vn ertaugr· Pu gyeuir han ma
ns vald·oc lan· leugr· fylgia·pa byd ir
pria marc· han· fun vald·oc apiar pu
ar· moga ¶ Pers pell manz vpr ny
ann fr·ellan·pa hafi·r·han hag tu gin
ann·v·pa ier pana millan ucmt ¶pa ey
pell far flam pan tu gin ann·v·pa ur
byd· slegr· huer ar tuei oyr· til figura
¶pa en hun fr·elli far flam hag pan arr
gin tuem pa ir han· byd· ar half· oy·
huer til fygura· ¶pa en pel far nych
epa r·yst· rha r·mo·pa ur·e· han· byd
half· sucuer pan pan fr·elli· ¶pa en
fara far cumb· pa byd· uem oyr·t
sin fr·elli· til hyggia marca oc ar fra
mar· punca byd· engin pre·li· oc
engum byd· oc pre·l punca

þar sum gangs. ⁊ garþi þa hauetn ni
þiar hafiþ lut sū a fiar a mān. en fiar
rau ier þa taki arfumda lut siþan gield
ir i guldin. Þn quindi taki sluct yr
garþi sū hān. ⁊ hafi en þet ser fat ier
⁊ fyr sta arn ier þet au ser fat þa hafi
garþm virop Af allū lutum

C. 20.

Eu o form agan u u vugū ep tir dau
fapur dauþan. oc n u synir magā
di menn þa ma an hym elzn schiliaf vi
þr hin yngsta. þau et noyþas taki
fyr þan hān ir magandi. noytn af
allu o schyptu þau til et hān ir fetan a
ra gamal. siþan taki hān vitn sciau
þu. oc scahū. oc hatan fir ir sir huer
en þau an vilia leng sam an veta
Þa en so taki noyþas et iorþ vilie
til siþ yr seha fyr þan allu sem ma
gandi. þa al festa aldra ieuir. oc at

fastu seha so elzta sū ýngsta vtā þy
at aims ar er uequar taki vngan oforr
magsa til sma · huar sū hān helder er qū
dis maþr epa ker ldis · oc giefi hanū fy
þu þar til er hān ur magādi · þa halde
hān mm sinū luta þau er andur ver
þm iorþ til fyþur seha ¶ Hiftir faþu
sun semi · oc doyr sunum oc lausi · dydur
epti sic þa schulu þaar sitia · j · kar ls sca
vgu · oc hþa luta semma ¶ þā en karlm o
doyr oc ganss epti þa schyptim aptr
hafþa tāli dydur oc sūna dydi ¶ þa en
sýnir karls uru flaumi · þa flaumi suna
dyrnir epti faþur senu ¶ Samuld
liauz oc epti faþur maþur en han
lifi · lengr en sin ¶ Hafi · er fyrir a
gn lutna · þa liaum hucir sþan epti
annat · j · hueria qusl sē þet cumbr

hwarr sinn heldr sei hwda gyrr · þa gyrþlu e
mpau bloz ur tal Þa eu gangs blop arr
oc ir cumr vudu tiá hwda gyrra · oc ocu
mtr vudu þrþia þa hauti arr · ⁊ garþ
sam a sū yr war cumr Þa eu cumr ir
vudu þrþia · oc u u allr þar eptir siþ
þa stepz þau quert · ⁊ garþi sū · ⁊ ier cumr
þau er gangis Hafi er sīn hyria lutu lut
na oc gangs eptir hama þa hauti þau
sū blopz ier nestr Þa eu bapi u u iem
ner kerdi oc quindi þa hauti þau kerldi
oc aa quindi Þar sū gangs · ⁊ garþi þa 27.
hauti dotr eptir faþur sinn myrþi oc
faþur myrþi Þa eu faþur fystr ir i
u u gipta · þa ogiptar þa takn þar se
tr faþur myrþi Þa eu nestar u u
ogiptar þa takni arhunda þūsig af
feþi sinu þegar gield u u guldi

Gangs eptir mān oc hmmar enkia ⁊ gaw
pi · þa hafi at vpheldi · ⁊ gawpi til armehs
laup vÿ gar · oc aman komis vm huern ma
nap · en han at coÿr · þa gyrdis a fram
Þn þān custr sū hemr fylgir þar ⁊ gawp
þa taki skcan yr gawpi sū hemr quam
Þerpi cuma gyrt ⁊ flaur gawpi oc far
bar ⁊ flaur sū · þa hauti so barn sū barn
myþrr sitt · hepi aigu oc oyra oc bryþi
takin upp fūr samÿstrir sman · huat sū
þar uru gyrtar eþa ogyrtar Þa en cu
na ur gyrt af gawpi umb hann fylgi oc
Gangs eptir hana þa hautz arr ⁊ gawp
sama sū hau af gyrtis Þa en gangiz ier
⁊ þann gawpi þa hauti nesta blop huat
sū held ier kerldi · þa qundi oc þaigin
qundi lengra þan a fiarþa mān uru bepi
rem ner þa hauti þau kerldi Þer uru oc

lag· ⁊ cuna hauit· hogsl oc ip eptir· wnda
sem· sitir· han lengr· en kia· ⁊· gaupi mep
sym̃ sinū gangs eptir· syni hemmar· syr
þan atta ar· u·u ut gangsu· þa taki oȝ
þemmga vm hueit ar· miþan synir· hr·
þu· þa sprir· han fian bannū sinū hfan
dū þa hafi hogsl oc ip· oc au maura· enki
a þaun sū barnalaus u· þa hafi heir· her
si en han wil· ⁊· sama gaupi sū· han gypt
ier· ⁊· þa en han au wil· þa hafi half oȝ· þe
mmga vm hueit ar sier tan ara· oc taki
upp eptir· þi sū ar· hþa· þa vm cumna
lutu þa hauit· dotir· epa dotir· barn· þa
en au u·u þaun til· þa hauit· systir· epa
systur· barn· þa en ecki ier· þarra til þa
hauit· faþur· systur· epa faþur· systur
barn· þa en ecki ier· þarra til· þa hauit mer
ta blop· afiarþa maam· oc au fiarmaz ier
au þet til þa standi queit· ⁊· gaupi mep

mpuum ¶ Ger heeldi sangsit sic oc ier ⁊ cſũ
nã lura cumut · huat sũ heldr ier af bryþi epa
ſyſtr · oc iru tepin bloz iem uer þã hãuru
tepin ¶ Gũna mu tueir fep sar tepir
⁊ amu yusi · drunc ua tepir a amu ſcipi
epa falla tepir ⁊ amu vigi · þa ier ſyſtur
iem uer sũ dotir ¶ Var þa synir flairin
eptir mann · oc aucaſ af allũ camgang
af eptir uecquara · þa varu allir iem uer ar
lutum til fiaþa ¶ Huer sũ sell sett tepru
oc af hendi allu þi sum innan stauis ver
vari ſcilia vipa lutu mþ niþũ epa bryþi
um · oc vari ⁊ ogutmſca mama veeldi en
synir hans varu ⁊ lutũ · oc ⁊ lagũ mþ u
þũ en þau fa ari þuggia manca laugi
Gusu þyſun far ſic gyt til lura · vranþi
ar ams er hãu hafi apal gutu ſett · lepi fa
þur oc mopur · oc vitri pegar mþ ſeri ⁊
etar mama ſca þar til er þuar uu ep

tu sic allar gutmscar · þa hauer sum þar
ri þuggiu luru mep mþū ¶ Far gutu
usc maþr þy þy baru wiþr gutumsca
cumu · oc gangs cptur hān oc loysir cp
tar sic þy baru synu oc dyrtir þa schyl
tin þaun fepmsc oyrū ar hafþa tali
mþ apal dyrū · En þar uru tu · uu an þar
tu þa schyltin þaun sina mikkiar haf
þa tali fepmsc oyrū ¶ En far gutumsca
maþr þy synu wiþr o gutumsca cumā þa
fyþi hān þaun þar tu er þar uru ma
gandi wiha þar ar lengr mip fepr re
ta · þa gicfi þuar cū · þūnga huerū
þanna oc fulc vapn oc scugsa cleþi fal
du oc legwintu oc vengi oc femtan el
nar cleis tu sangcleþa ¶ þa en hann
hafi þy dyrtir · þa fyþi oc þaun þar tu
er þar uru xvu ara gamlar hafi sielfs

wald vm gutta pam; en nequar baptis-
su walpa par an gutta oc wilia par an le
gi' meh fe þr veta sen ꝟ vm ar uru ut gan
gin þa gief oc ar sulfs huel þ para oc se
ing· oc gang dep· oc ke epti' eum ū sinu
Þy barna ret schal ut giefa allan mih
kirchu manna schiellū Far gutu sci'
map þy dotur' vi þr o gutu sta cunu oc
falz nequar vi þr þa þý dotur' þa hogsh
hana mih uss· o xcum· huat hān heldr
gutu sci' epa o gutu sci' en vi þr map m
us takm mih þussi þy dotur' þa loysi vn·
dan hand epa fot meh m o' sulfs· far
gutu sc' cuna þy dotur· vi þr o gutu s
can mān þa hafi sam a ret sū nussi wa
sett Þa en mand· ver þr mus takm
mih gutu sca cunu em loyptu þ para
hann þann· þ· stuch setia oc hepta vm þs
dr uetr· oc seuda bup fiendū loysin vndan
hand epa fot mih siex marcū sulfs epa lan

af hagga en hān vuiþ ai vndan loyst
þa en hān ai verþr mm taka mik · vtan
verþr barn hanū til handa burr · oc ken
nir cuna mānn barn · En hān queþr nai
vilia · þa taki hān mik sīr tua bolfasta mēn
af þarri socn sū þa vaz unnar ·) · þan barn
war aflat · oc suerr so mik sīer mānna aiþr
at þau aldri hoyrþu mik af þy mali orþ eþa
ynnsl fyr þan barn vari fyr þa fylgir ha
nū vtorþ En hān far þa tua bolfasta mēn
faldr hān oc far ai vtorþ · þa hafi hann
vtorþ mik sīer mānū allū sīr ienn burr
nū · oc suerr þet er hān sei faþir at barn
En hann taki wiþr barn sīnu · oc wiþr
mik sīr en hān wil þa en ai vill eþa ai ma
þa gre fi heim fult hogsl en hann gurnisc
ir Verþr gurnisc maþr mm taku mik o

Gutmsar cumu þa far han þuai maðr
af hanū oc þoygi ellar vtan hān sei
nmi takm ⁊ þau sū hennar sengr oc
hennar haim Þessi o gutmsci maþr
mm takm miþ gutmsci cumu þa by
ti sū apal gutmsci Þa en hān verþr
ai mm takm oc far þau barn mer hē
ns þa gresi henm hogsl atta mar ðar
oc fyþi sielfr barn sett Þu hēmr
cuna barn hanū oc hān querþr nai vþr
þa verr suc miþ samv witnū sū gut
msci en barn fyþtu þau sū hogsl angu
upp taka fabr þa broþr en ham ogsþr
ser Far gutmsci maþr barn vþr o
gutmsca cumv þa gresi oc henm hogsl
un of oc fyþi fabr barn sett Þa en ha
nn verþr mm takm miþ þa gresi oc þr
ar of þau er ai sei barn Gerr mādr hor

C.21.

Gierv mandr hor þa byti .iii. oꝯ þm
gi oc sier marcar mals auganda
þa en mandr gierv yfir hor oler þ þa
byti xii oꝯ lãdi oc apr tolf mall augã
da Gierv gipti maþr hor vi þ ogi
pta cunu þa schal hañ hana hogsla
Gierv lag gipt cuna hor wi þ ogi pta
mañ þa schal hañ hana at hogsla Ef
þr maþr unn taki mu þ annars mãz
cunu ler þr epa oler þ þa lig gi hañ
vi þ fiaurtigi marca epa lif hans oc
rapi þann mals augi mdi huat hañ he
dr vill fe epa lif hans Gifti mãdr
dotur manz epa ucquan hans var
nap til feftu vtã fapurs rap epa fie
da þa byti xl oꝯ mals auganda þar
hafi land tolf oꝯ af Gifti mãdr cunu
epa moy ram epa valdi vtan fapurs

rap ꝑa frenda · þa rapm þau ſū hēnar
mal rychta halſi ꝑa ꝑa verelde hās
en cuna r gurmſt þar hafi land tolf
oꝯ af Þa en cuna r o gurmſt þa rap
ni þar ſū hennar mal rychta · halſi hafi
ꝑa · x · oꝯ · ſulfs · þar hafi land · xij oꝯ af

C. 22. Verþr cuna ſchemd · j · ſwgi oc tul ſy
mms noyd ꝑa amam ſtap · þa lau
þi mañ mſþ opi · en han ai a vil ſcam
þula · oc far þeng at eptr ſum hañ far
firir Þa en nequar hoyrir op hēnar
þa ma þan bera hemm ful ſchel oc
all ſo ſum hañ vil þr var oc augum a ſa
gi Þa en cngm hoyrir op hennar · þa
ſchu ſcuti han ſic þegar vtj fyr ſta dygr
þar ſū han til by ar cumbr oc ſegi nam
i manz · þau a mauti han oc ſchela
at ſu þaum dugs a vtha Þa en han ſe

Gr suelr oc kerr· ar þa r· þigia best sinr
þan kar þa with þ sum wer· Þa en mã
dr wr þat sliku sandr oc fylgia schnel cu
nu· þa byd· ham gurth scri cunu xu or·
ss· en o Gurthscri cunu fem mant· sulfs oc
o frelsi vi oyra þ̃mugu Þ Her þe fur lagg
upr cuna Gurthsr· þa o Gurthsc· þa hafi·
hã fur gart lifi sinu· þa loysi sic mþ
so mikla wreldi sũ cuna u· dyr Þa en cuna
keunir· ar mã· oc schirscutar· þan sic vm
fyrsta dysi· sipan hã til byar· cunubr oc
latz sipan ha fa kient mã sipan lengra
ir fram gangit· þa wrs hã mþ xii· mã
na alþi· þa en han ier· hauãdr oc bier a
þam tima sũ han stam sina scirscutar· þa
aigi han vitoþ mþ wolf mana alþi oc vit
uũ þam sũ han sic schirscuta þi furir Þa
en þ̃el manz gier· ok sket vþr Gurthsr
ca cunu þa vndir· ar dioru mþ wreldi
uert hã uta þrat ams at han held vih
(ha fa vereldi þan lif han·

C 23 An vm quũna strỹ n u lag paum
lar pu nup epa huf af cunur haf
pi so et aner nsp vapa gart oc ter af ha
filh henna haflt pa byt nſ· pẽnga
pa ter af alt pa byt ỹ oſ· hafi ham wnop
vm nsp vtnũ paum sũ a lagv huar sum
held ber apis alt epa halft Pu ofr elsca
na far slega byt· oc ai mana Slit
pu nast epa nesta cunur pa byt atta
er tau far· slnur pu bepi byt half mart
pa en fald nsp awp· pa byt oſ· Slit
pu snopur cunur pa byt half oſ· huerta
til mestu bota· oc fa henn alt ar· vi
ti sielf ner alt ur Schiautr pu cunv
so et bẽn stuncqua clepi yr lagi py sũ
paum fyr varu pa byt atta er tau gar
Stuncqua paum a legg uupiar· byt half
oſ· Stuncqua paum so et sia ma kun wop

pa byt oꝫ pẽnugsa · Stuicqua paum so haut
et hepi ma sia lend oc hyndur · pa byt ii oꝫ · Ta
ti pu cumu vm baugsip byt half oꝫ · En han
kera wil Tacr pu vm ambusa byt arta er
taughar Tacr pu vm axlar hafup · byt fem
er · Tacr pu vm briaust byt oyri · Tacr pu
vm ancul byt alf oꝫ · Tacr pu vm hkns oc
cahua byt arta er taugar · Tacr pu vfam kni
byt v · er · Tacr pu en handar maũ · pa u per
Stripe hmm o haip verpi oc haut fola stripe
pa uggsia engar fe byti wipr flestan puls
sen par til cũbr · Tpa en fiui verpr o gutu
sr cuma pa byti pu hẽm halfu mmna gu
pi alla pan gutnsku cumu · en fiui ir tuma
frell oc frip ver af byllaupum cc C.24.
Vtn wagtycla ferpu · pa schulu ar flu
vtn ara pan tucu · a huaru wagn
en magha taip u · af takm · par singis
bzuip mesta su vngi maþr ier oc byllaup
scal ozuctas Seuu vngi maþr pma meu

gm bruþ semm· oc bryttugha bipi þau sū
bruþ messa sungs· oc bryllaup dugs þu
bryllaup scal ducas vm tua dagha miþ al
lu fulki· oc giefaz giefi huer sū wil eptir
wilia sinū· þu fyrmusaz uru aff tacnir
til bryllaupa hafa· Ef þupia dagh þa ha
fu sielfs wald vm at bnaupa ath drozsie
tum· oc gerþa mānū oc uestu frendum
Ginum sculu stenkias so maig sū hustou
di wil furir marku minum· þu eptir mar
u mīnū þa hafi huer mapr hamm luff· oc ol
bier sū lengr· in· huer sum þitta vrauti
þa bytr xii· oss landi· þu huer sū o bupin cū
bz til bryllaups eþa wanzlur· oss þa giel
di in oyra· Ef fis gier þur uru allaz aff tac
nar vtā huer sū wil þa giefi clepi· oc
scyþi minan so cua fulki eptir þan sū hā
ver liþin· Scalap oc bladrasning· hui
þer ver sū til ver· oc engin mana til au
ka sen þr ver sturc huatki fomr eþa vyr

57.
29

Rap clepi oc trap wengi schierms ai sinen
pan. fiarpunga Cpuda ur oc sempliç vm
gutum staz cunnur er huer vropir gieri rap sun
systi senum til gyptur wil han ai pa gieri he
m attuda lut af aushu senum til wp helds
mip scyndan uestu friþda oc socna mana
so er han huergi orarliga furi gieri sinum
cust Cpu vm o gutumsct fiulc pa hauti
n tuar systrum gin annu bypp Cpa en fal
la cam systana mallan epa systana barna
pa schipum so þi sum sepum: epa mypnum
pa en fiandar gangu pa hauti pan sum
blopi uer uesti aff scoga bugzlum

Brigpa stucu mcn vm scog. pa al ma C 25.
dr hafa tu witnis. hgs vitnis. oc orar
witnis lapigs wip gardar. epa tropr du
fir oc a stumbla legst. epa clappar quistu
oc saman burit. oc þar latit portas til
hafallar. þet ur orar witnis fiulc Cuorp
hafi þan sum licswitnis hafi. draligar

at ort vm crug·an af þann sū mest·a·
schal fyst til arz at gangsa·wil hān an·
mþ aþi vitna·þa dugm hans vitu hu
arsū Nu vm apal worþ schal oc hafsa
tu vitu mþia vitu oc ortaz vitu vm þa
a vmtt ortaz vitu luet mt þau sū augu
aughu a fasta grigþr þau sū crug um·
a·þa uttum þau sum nest augu vtan vm
Sþia vitu biet·an uet ari þau fiaþi
fr an cumu·þa en þaun mytas·apal worþ
oc scogi·oc myr þrþung· Scogi·oc
myr þatatt halft huat·af dauf worþu
þaz sum þaun mytas mullan stumbla oc
stez þufur oc huatki ma þar a mþ andru
wtha·a scogi·mþ myri·oc ar myr·mþ
scogi Luffi engu manþr andrū mānu ha
ggsa·oc·schiþrū scogi·epa agh sla·oc·schi
þtri myri·vtā hān sei sacir·at þrim·oc·sū
wiþr mals augāda·oc aþrū þrum wiþr

oc scogr oc
myr·þa
tacin apal
worþ tva
luti,

mogha Durfis engin mahr yrkia·y· an
nars manz scogi epa myrri vtan þet sei
tyct mhr schiellum sū hān mhr far· and wl
epa farri schiaut· Pu sesti hān et hymn o sche
lica hafi takit· þa viti n þet mer a syn
Huer sū schapa far vm scog· epa aþnar
aigh ir· oc wilh ān nequarum mistroa vm
nequat· þa syni engin and rū tanz sat· oc
a·syn·vtan sat Huer sū mer þi vm spil
lir· vtā staurs epa minnan þa wari sat ar
þum marcū vhr mals aigganda· oc aþum
þum whr mogha Durfis oc engin mahr
grepa af o schipti augu· vtā hān sei sat ar
þum· oc· vhr mals aggāda· oc en aþrū· hm·
whr mogha Garþra·varþa huer þar
sum hān gieri hafi· þan ta garþi sū ta fast
·a· en þan sū ai a· ta fast· þa varþar þan m
þal garþi· þar þytir huer spiell sū hān garþ
a firir· þa en flan i hafa garþ aumann þa
skaldu allir spiel sū ai hafa garþ tagrier·
tan

30

þag 83

Pugsu ſſar haldu ſſiriv ſpiel ſiu vtan
han hafi ſielfr laggiertan gaþr Gamma
wſa ſpiellū a annars garþ aumān vtan
han ſielfr hafi gopan aff halfgierþiv
C.26. Hapis maþr halfgierþi aff mānū þa
al til ſegia hanū mþ giāna vitnū epa kir
chu māna oc ſchlin ſocna mēu til lutar
þ ſamu ſiaunatū hauti ſipan ſielfr mþ
giāna vitnū Eu hum ai will vþr wara
oc gierþ þar ſū þu hauti en hin hafi ſi
pan atmelis freſt ſiau luta dagha Epa
en ſipan cuma ſoyþr þ þa tar þ hus oc lar
au ut fyr þan han ſpiel byti oc halfoſ
fra ſetr til garz Hafi giert þ halfum
manaþ oc tachi atr vep ſin Epa en ha
n ai gierþi þ halfū manaþ þa tappi
ſinn halfmart oc þu tar atr til anna
rū halfoſart þar til er gert ier varþi

·c· spiellū mpan o gerit n· sirn pi et gra
pu ir· grāna ser· Ag uer sū tacr soyp·s·
hus· pa and uer·pr soyppi til pes et hām
til segr· hiuū mp grāua uirtū sū soy
ppin·a· vil hān ai sipan ur loysa· pa ha
fi siclfr· scapa en soyppi u· verri· cpa dau
pr mep allu· pa eu allū ier lagluca til segr
pa and uer·pi pan sū gaup a· auman pa
eu mādi a soyppan oc laupn·y· ar lagg ier
tū gaupi· pa al māny til segra mp gra
na wirtū· oc bipia soyp scun hepta· pa
eu hān sipan gierir· scapa· pa al taka soyp
·i· hus· oc hān byti spiel sū soyppu a· Bu
aur· uri band haulan gaup pauer hān ai
sei lagg ierti· pa byti·pu spiel· pa eu ha
m laupn ysir· pa byti· ai eu ai oc gaupn
lagg ierti· ier· Cpa ir· uri ar lagum he
pti· eu hom band ir· a· epria fot· oc so
vm hom· Pugin gaupi ir· lagg ierti·

vtam hañ ſei meþ tueim bandū bundī
oc halfſ þuþnelna haur til yſtſta bāda
oc þau kuri þann ſoyþū ſū yſtir laupa
oc ai ſtiriſ ſuinū epa kuriſ þeim ſoyþū
ſū vndir ſcrpa ¶ Haſa epa gierſi hucz
ſielfſi en gaþz u lagghierſi kuru
Haggi maþminnan gierþa oloyfiū
oc acr til·þa wari ſacr at þuim oſ
wiþr augandā·oc aþuim þuim moga
þu bier hañ yr hamm til ſina·þa wari
ſacr·at atta ertaugū·oc·c·hault acr
¶ Breſti axúl agatu epa annat iaiþi
þa haggi ſac lauſt·j·annat aigu en
hañ at ſielfi·a·ſo nei·er hañ ſia ma oyr
wagn·epa rus oc kerru ¶ Riſi·þu gaa
þ manz upp ſo er þu bnauti yſtſta b
anda þa·byr halfſ oy·Þu riſi·þu annat
ſtaurgulf·byr nij ertau·riſi·þu þuþna
byr nij ertaugar·Riſi·þu ſo biar ſum

32

uprmeh sei pa byt tuar marti· oc an
fiamar· oc gierp arr· garp hans iem
gopan· oc iem langa sū han fyr· war·
oc warpa scapa emen ypir ier· Ma
cr· pu wip manz epa garz vurki· epan
mbr· j· scogi· byr· vi oyra· pa en hymi ha
fr· til ganar fyr· t· pa ru puar of· en ha
m ecki laifir· sett arr· oc fan hanū alr
sett augir arr· iem gurt oc iem mikir-
en· pu vēpr sandr· ar· vitu sielfr· mp ar
pi ner· alr ier· Aff saupi Saupi var C. 21.
par hucz sū han· j· Sarpi haffi· vtā pi ar
ams· er hiaul liggia epi fe'h dur· pa
varpar pān sū fiar ypru gangsr· grafi-
pu saup· j· engum epa angu prum pa gi
er gang oc ganu iem gopa fiar sū til
ellar· varpar pu sopi manz· en han wa
pa hauir· Aff augna cau C. 26.
pi ammmm Augu ma engun se
lia vtā prang reckin til· pa segi til sopi

Dasta mep socna mānū oc etar mānū
oc þau· scyum huat til þrengsl. En huer
sū gieffr þēngsa a augu· vtā þissa scyu
au· þa hafi sūr gieffit þrængsū sinū· oc
byti tolf marcar landi· oc aþiaz·xii· scy
ldū mānū· þaim sū r̄yþta· En augu ur al
dri lagtaupt· vtā mep þings manna
scyuian· oc afraþr fr̄ams stādi vm atme
li. Oc mep samu witnū scal oc festa sū ca
upta. Scepta meñ augnū· þa lysi a
þrængsl saupti sinu· so er tepir seim wiþr þa
en nequar mistr or þaim· þa vanzaki·s·
fanna aur. Þa en ai vnna scyldi meñ
caupt augu af þaim sū seha þarf· þa
caupin quisiar meñ· þa etar menn
samu scyn sū sech ur· En augu caupt
alder vtan etar. Þa þau· mēn hafa
augu sū ai uruz· ett· gutanskr· þa oc
ugum schū· oc þorfu seha· þa seim þaim

sum haura aghu en pair efla · efla ar
pair · pa caupm hunderis meun · ſ · ſama
hunderi ſum aghu higgri ſ · Huer ſu pir
ta brauu · bun · xu oſ laudi pa en fier
rar map caupir pan neſti · pa ſcal afiap
fram hegria feria a hunderiſ pmgi · pſu
aghu higgri · ſ · oc hunum lagſua ru ſegria
ſu vtan pmgs ier fyr emy afiap fram
ſeri firi hans rocna mardim ſu afiap a m
pa el map aghu ſma pa takn a
fiap vepi qundi oc kerdi ſu per haura
a oc ar pair ſu noyta mſ hanu · ſu aghu
caupm pau uhiar eba quſlar men · vi
lia ar pair · pa um qundiſ mgu nerar pa
u vtan mer Pu ſel map aghu ſma
oc caupir audr a mſp ſama vepi ru
macs ſur · par gangr ar afiap aſſ

Joseph ir oc aldri a fiapa lauſ. Vtan þiar
ns et allir lyþir ſeliu. epa han verþi at
vreldi guldin. epa. oſ. laigi at hann hy
lgi amala þmgi vt lukat. epa ar þiauf
guldi guldin. Firu bryþr flairin epa vi
yþlingar. oc haſa ſcipt. epa aþrir ſcyl
dir mcn. ec ſelia ymſir aigu ſina. þa ta
ki engin þarra afiaþ afaþrum. Vtan
þan ſum þann ier neſtr. oc haldi ſen
ni aigu. Sitr mandr. i. heirs handū
oc Sieldi firi ſic Joseph epa aigu ſina. þa
ier uþſ ucſtr arr loyſa en hann vil. oc fi
ri Sieldi ſi þan hmm hann tuuibi. Sitr
bonda ſum. i. heirſ handum epa o formagi
þa ma engin hān dyrari loyſa þan. ar. iii
a. ſuſs. Vtan þi at arms et vmbuþ ſei
til faþurs epa firnda. oc haſi þuþium
ſar a vagſt. ſuct ſama ſe ſū hann galt
þu witoþ far hān ai fiāmar. þan
til. iii. oſ. ſuſs. en þa tarr a ſtyla ſēn
hmm ſum lutna haſir aigu oc au

ur ofomagh· han gier sielfr mal fur sur
so sum han wyr macuma· per standr sū ha
m sielfr gier ¶ pauu ir lag landa milli
et ut lendūgr loys alon dyran mān gurm
scan· panar m· of filfs· vran han haffi vmb
up fapurs epa frēda· oc taki pr̄ugs a vag
st eptr fe fe sinu ¶ pa en bropr far mp fe
o scptu oc cumbz· hers heudr pa loysm bry
pr han· oc mp fe o scptu pa en han far mp
fe schptu pa loys sic sielfr ¶ bryþr aigu
bropr af hers handū loysa e· mpan o scri
pt ū· paua nyllan ¶ pa en nequat gagn
bierf annū tū handa frāmar· pan andrū e
e mpan o scpt ū· ¶ pa en bropr bryþr
ver a aigu o scpta· oc dzepi ann paua
r sum drap ¶ ugin gurmfes mauz su
n far schpt af fepr poygi et han baþis
vran þi ans et fapr wili epa gupi im
taki upp hafup lut senu af oyrū at rech

af b.
Goch.

nīg · en fapur hafi vol sett o scḥipt · oc gie
fi syni þamy land= laughur af · oc hafiþ
lut sen · oc raþi sielfr fin sir fara hueri
hān will Þa en þaur hafa vol flaurin þa
fari sun a nequat þara · oc at retning
en hān vill so fiāmarla sū fapur scyni as
at oc apa maþr Þa en oguri sir maþr
hafi syni egipta · epa gipta · þa fam al
dri scipt af fepur sinū · vtan fapur scyni o
C. 29. rapa maþr aff gieldū Hueri sū gield ge
fir oraplica · þa fin gieri sinū lut · oc at my
ira · en engu gieldi gield epti hān dau
þan fiāmar en haus custr vindiat af uepnū
C. 30. Hafi þu vep takit af mānu furi saut gi
elderi · þa stem hanū til kurchiur · epa
til þings oc loysi ari at laga fireftū epa
wuþru socna mēn · epa þings mēn, aff þingū
C. 31. Þ uita r oc sempt sic er þing all scal by
ria halda firi nuþian dagh · Kapmeñ
sculu retta a hunderis þingum hueri sum
at cumbr af þamy firi muþian dag · þa by

ti þria m oyra þingi. Þa eu engu þarfa
uer. cunnir vm miþian dag. þa varu sal-
ir ar in of. viþ þan sū fyr. vier. mal u þ.
oc aþuim þrim moga. Þu domar dym
ms au leugr. oc aþir lyþrus ar leugr. en
fol scer. huer sū þitta briaut. hyr þingi
epter þy sū þing ier. haut til. Sacar cu
gar. ma sier. tīgr. sykia hoyrir m þau til
m of. þu þuþum gr. til sier. of. oc land alt
til tolf of. Þu ste fuur. vm aigmr. þa
varu lagsfeldr. þan sū ai cumbr ar sama
tima sim þing al halda. Aff fear. craf. ∞
Man fear. craf ver. þa māna mallan. þa
far. engu hoygr. i lag. aff andri. þar
til sier. māna. en þam cam a scila. Þ
vm aigna dailu. til. xvu. manna. Þ
la ir til. mart. gulz so. oc þau er mana sei
þa en þam scila. þa sculu þer vir. þa hu
der. is. raþmēn vtā aþ er daila sei til. of.
gulz. oc taki nu fyr. þu ste uu vm mana
þa fre. st aff þau. Þa en hān vil ati. se
gia þa sec. ati. fi. half. manaþ fra

cygna Bayl.

C. 32.

til prin Pa en dala r mmm· en til· oj
gulz· pa scal taka· vr· manna stēnu fy
r stu vm halfan manap pa en hañ w
ll atr segia pa segi atr fur siaunata fr
est· oc flyti vm siaunata fr est apa fra
til prip iu en stefnur ma a lengr flyna
vtan beggia vilia Caupir pu vxa mmm
C.33. Caupir pu uxa pa roy hañ vm pria
daga Lastr fylgia hanū tuer: amn en
hañ a dragr· annar en hañ briauti
Caupir pu ko pa roy hana vm pry nj
uelc mal Lastr fylgia henni tuer an
en han spaacal so et a mā mulca annar
en han mielc stulin uer Caupir pu hest
C.34. Caupir pu hest pa roy hañ vm pria
daga· oc laup atr mip lasti eupunequ
an findr Lastr fylgia hesti prur· pañ
r amn· en hañ star blindr uer· annar
en hañ bitz· pripi en hañ stembu foti
spaacal· pa en pu hañ lengr hafr· pa ta
cr a sali wipr paur lastr fylgia vtan

hann sielfr wilu aff hesti Tacr þu hest manz C.35.
s· bauu epa annan steþ oloyfis hinū siū a· oc
riþr miþr epa acr miþ· þa byt· uiʒ· oʒ· mals a
ganda· oc aþar· iij mogsa· þu þu verþr sán
dr· at er þu abaki wast· oc sa· e hailt at·
Tacr þu hest manz wiþr garþ bundnan
oc laiss engū at· þa byt oc þiar· oʒ· mals
agganda· oc aþar· þiar mogsa· vtā þiar
ans er þu mystakit haffr· oc annan querra
ut laist· þa en þu mystakit haffr· þa byt viʒ
er taugar· oc cinn hanū hailū at· fyr þiu
ia dygr·
Aff schipa gerzlu Um schipa gerz C.36.
lu uru lag þaun· Gaup schip þer sū þetan
uru rangr· s· oc þeir bitar þi var þar man
dr· at standu uti Þu byrþung stal reka
Gnū stuck epa rif· epa gnū bul wiþr hus
þer sum þiaup suſa· s· Slaa salat warta· oc
þkul þan sū huskropia bierʒ epa hustondi
Rekendr sem aʒ lengr iij þan þeir stelkr
oc siarþi hamar· veg hi stelkr huer tuar
maza· epa wecki vm þiar rangr· oc aʒ sia

þa varþar at ¶ hittir manar myndu kin
varþa lausa at strandu uti þa aigi hann
sir at attu sū a hittir. ¶ en himi ur hueri
so nær er hann er hans hoyri er hann þry
suar hann sir ypt. ¶ Hat ú ecki yr varnaþi at
aigi hueri sū will. ¶ þa er mandr tacr manz
bat at staþū oc far mik þa bytr hann so
sum hann vilþi hesti manz aff tanzsacan
C.37. ¶ Kuna męn manu til gatz oc baþar at
tanzsaki. þa ma engin tanzsaka synia
will hann gramma sina vilþ hann þa all biþa
þann. en ai will mann oscheil briota nem
ni simi mann huarki at ganga. laus gy
rdr stal ú nat gangandi. oc capu laus sipan
tanzsaka stal. ¶ þa er mandr synir ar aþū
tanzsakan. þa nu o hallig dur hans oc
far enga bot fyr. þau er ai hittis full mun
¶ þa er mun hittis nequaþes sū men esa
um. þa stalar hann sū spyrna gangi hann
vilþ þegar oc segi hann sin. þa allar
þeiū fylgia. oc rōma hann hans. fullar
hanū scheil þar sū hann fyrsti til schaun

Þa ur hañ verþr ar þi mali Þa en hañ
fiecþ aff andri ū oc wilh ai et war fangu
þa tacr þan wiþr sū hañ a hand laiþi Þ
En hañ ir þa fi an laus Þa ey dular þa
þarff hañ schiela wiþr þan a sū viþr war
þann schiel bita hañ en hañ ai vindr miþ
lagh ū firi standi Þa en mandr bierr mañ
ni fula ⁊ garþ oc ⁊ hus þet sū las ir at oc
wil so mañ firi rapa þa hafi firi burital
lu þi sū hañ bar Þ En siþan þa byti hañ
werelde hamī so so michi sum ⁊ himi ir dyr
sum hañ a hand bar oc m oiarar þin
gi þar til et gut nisc r maþr verþr firi þa
byti hañ tolff mar r landi aff þiaufa rech
En vm þiaufa rech þa ir il lagh þann C. 58.
huer sū stiel tua oyra eþa tue m oyri ū
minna þa byti sier vi oyra ſmatt an bot
Stiel hañ millan tyggia oyra oc oſt
silfs þa scal hañ þrifyra oc merkia oc
til werelds oyna Stiel hañ siþan ey
hann mer r ir þau et m na sey þa scal

hañ hengia ☞ ſuel hañ til mart ſilfs epa
C.39. mana þa ſcal hañ oc þau hengia Affoque
Oquepins oꝛþ uru mann fiugur þus oꝛþ
þrauſi· oc moꝛþingi rauſeri· oc caſna
vargr· Þu vm cunu uru fem þrauſi· oc mo
þingi· hoꝛdomb· oc foꝛdeþ ſkiepꝛ· oc caſna
wargr· ☞ þa en mandr verþr firir ſchcu
oquepins oꝛþum þa ſcal fara hann til ga
rz hinū ſū þann hafi melt· oc ſtefna ha
nū til kurchuu· mip ſchelū· oc biþia oꝛþ
ſin atr taka· þaum ſū oſinū uru melt· ſt
þi epa vꝛþ dꝛyckiu· ☞ þa en hañ dyl· þa
ſuer mip þeim mannū firi ſocna mannū
er hañ aldri þaum oꝛþ melti ☞ vndr hañ
at aſpi upp haldit· þa byti hañ ū oyra
oc ſyni mañ mip þeim manna aſpi at
kurchu ☞ Gꝛeg þꝛ mabr mañ ſlic oque
þins oꝛþ firi ſocn aldu epa aþingi· epa
a ſtefnu oc far aſannat ſait· þa byti
hañ hanū þiuꝛ· marki· oc ſyma hañ

mb vij mamna aþi a þmgi · þitta scal sy
kia at lagha fre stū so cimu sum manni
C40. Cumbe omerct sma filepi til manz þa ha aff sma f
fi til kirkiu · oc til aims þmst · kiemi lepi
þet ai ati · þa lati wiþa · oc taki þing la
un aff · oc schipti socnar þi sū yfir ieti
C.41. Vma stoxar sum til manz þan aff sū
smagri sū merct epa omerct mun
þa scal hafa til tyggia þinga · oc þriþia
þriþiungs þings · oc hafi ei taug um
huer þing kemi þet ai ati · þa wiþi
socna mēn oc schipti þi sū yfir ieti aff wla
C.42. Cuma wlamb til manz þa hafi mbum
til tyggia þinga oc þriþia þriþiungs
þings oc hafi vþp vm þry ar oc taki la
un epti þi sū þriþiungi hafi fyr wa
na hapt · en þet sū þar aucat aff · þa hafi
þan sū fyrbi aff fastū wepur oc schipti
C.43. Cumbi fasti wepur odipti til manz
þa taki ei taug fyr hepta laums

kemr hān aiatı þa taku so ſaums ſum
fiui annur lamb af faſtū wepuı dhptū
C.44. Suppr faſtu wepuı dhptı laus eptı
ſymonſ meſſu uıde þa hafı fiuı gangıt
ſielfhū ſiı tıl þes tıma ſū mēn hafſa wana
haft at lauſt lata þau ſcal atı bıaupa hı
uū ſū ſleptı mıþ hans ſocna mana wıt
nū Þa cn hān wıl aiatı loyſa þa hafı
þan ſū fidh oc leggı a merki ſūt mıþ ſıe
tes ſins ſocna manna witnū af gautū oc
C.45. Guttū oc gautū ſcal upp haıta vm tu buttū
aı ſo ſcal atı loyſa gaut fiuı ſıer þrūga
a hueıtu þıngı oc buch fiuı ertaug
ertuttū · Gautū ſcal upp haıta at tuem þıngū·
oc þrıþıa þrıımgs þıngı vm þry aı-kē
mſt þt aiatı affyrſta þıngı þa ſcal wıt
þa oc þau upp haıta oc hafı tuaı ertа
ugı fiuı þıng hueıt Þaım naut epa
ruſ ſū nytıa ma þa nyttı mıþ ſocna m
anna kennu oc faıı aıtıl wıdyaſ mıþ

39

Vtan til þrus meþ eþa laþi or leg
gi aff saþul· oc bindi so fieri. Et mot su
cca magi sia miþ allu upp hanzlu soyþu
Huer su amerki gieri ur armar fi lepi
vtan þet sei caupt eþa ar hann fyl gi
giefit· oc veiþr þar sandr at þa byti uj
Of· af acri
Hafa flaui men acra sa
man oc wiha sum ir liggia lara oc su
mir sa· þa raþm þaur sum mauia angu oc
segm til fiar mannu messu· i· fastu hær
þaur heidr wiha liggia lata eþa sa
sch ipta land waar vm· þa hafi vi· þe
nga fiar laups land þan su wr far·
aff þamm su þar cumba a fiar acra þa su
hann ar far sa· oc ymm þaur vm hoyfler·
huer fiar aþru so margia lassa mum su
wl gieldr ar mar su aff rofnacr um
Huer wondi su sepi hafi· þa loyfi lau
ps land til rofn acrs vm huert ar
sepa lauft fulc su hul hafi· þa hafi halfs

laups land til rofn aers · oc þæm lan oyk
til sū angn a Huer sū ai haldi þrita þa
wari sacr i oyrū wiþr soc ri Hin hui
hk soc ri sū ai ryctar þrita þa vari sak
ar · iii · oy en a þrim cūbr aff affreki cxxx
C.49. Huitir mandi hafi rech alandi þa
hafi attunda þēnig huer ū aff fynd H
huitir hāñ a flutr vti oc þarff wiþr schi
ps oc ara · þa huitir hāñ ai hafs burū
oc þarff wiþr crooki oc kexi · þa hafi þri
þiung aff fynd simi H þa er hāñ hīmi
r landz syn þa hafi halft af þi sū hān
C.50. Aff eldi cxx H ann so ulla at bieta H huer
er scapi schin aff þaim x eldi sū gierr i
scurstamū þar · eld hu sum · oc fliaugi
· x · aman garþ at scaþa · þa byti i oþa
er · in scapi w til ni mīta · þa er flairi
gar þar fa scaþa þa hīm alli · wiþr þ
C.51. ar in mairi aff bieru eldi cxx H þa er
scapi schin aff bieru eldi · þa byti hal

fiu wereldi sinu þan siũ bier· þa en affo
formagh a scm sluit· þa gieldi þan siũ
wisar· aff broa gierþ ¶ þet ir oc semp C. 52.
sic er broa scal vm hueer ar· i· allũ soc
nũ hwilkin soc siũ an broar þa byti hon
þmgi aff sarn aww ¶ þet ir oc semp sic en C. 53.
schur þar ff schaura til landz þar fa þa
scal schaura at marta tal· hepi aff augi
ar oc cassoyrũ· oc af garrũ gier semũ aff warþi
¶ þar al scta hueer sũ ier tugh hu ara oc C. 54.
haldi wapnũ upp oc allũ scyldũ oc giel
di warþ þmmga· i· pascha wicu aff husũ
¶ Hueer sũ set· hus mþr vran oc hus C. 55.
socu sinna luff· þa warn sacr· iij· oy· þrauþũ
wþr soc oc rymi hus upp· i· sama ar
¶ Hueer sum tak· hus þrauþ vran socũ
na luff· þa warn sacr· at· iij· oyrũ aff byrlu fulki
¶ Alt byrlu fulk sum a bondans briau C. 56.
þi ier gangi· þet bort oh elgan dagh
aff garþi oloyfis sins husbonda þa lan

80

ar

ſi er taugh ū dag huern aff ſinny laughu oc
fulh dags huerk ar. Alt ſep a lauſt fulc. j.
ſocnū. pa hafi eugtj gtny meh ertpet ai ſculh
byrgia ſep mp bondum. oc hafi ſiex tenn
ga aff laups landi fur tonn oc fem tem tenn.
fur rug oc hagra oc fypi ſic ſielft oc ſegj
wndi til mp ſchiellū huer ſum par gtn
melur pa warj ſacr ar oyrū nj aff iccxnū
C. 57. Huer ſū far ar iccxnū fur ſimōis meſſu
ude oc eptir marū meſſu. j. faſtu byti. nj.
oſ. en farj engin inuan ſtaurs vran luſſai
C. 58. ſanda aff hcrum Farj engin ar herū
mp gildi eptir marū meſſu. faſtu e
pa fur ſymonſt meſſu ude vran han he
C. 59. tj wpz. iij. oſ. aff ſcafli Huita r oc ſep
ſic er ſcafl alt ſcal hafa helg til yfirn ma
rū meſſur huer ſū puta briaut byti
kurthu mānū pua oyra. aff puſſu hafi
halft pān ſyku Briauta oſormagar
pa byti halfu mynna aff meſſu falli xxx
C. 60. Thet r oc ſamal veti er varpa meſſu

fall vm simmudag · epa annan helgan
dag · pa scal prestr byta proasti · iij · oc
oc aptar priar marti socu sinn · Epa
en messu fall warpa vm fria dagh epa
annan messu dag · pan sū myl lecta le
sas · epa hafsat · pa byti prestr · xu · byta ·
proasti · oc aptar holl socunn · aff duft
Duftl ver aff takit · huer sū dustar C. 61.
pa warj sacr at prim oyrū wipr socu
wlai socu sykia pa byti socn · iij · oj · prim
gj Ster ur oc semplic er per mu lag · sū
hier ur scrifar j · per sculu allir men hal
da Epa en uerquar ar byrpir cum
mu par uer pa sū ai hitar hier · j · pa
sculu par sitar mip domera tali oc
per sueria er per sem rer guta lag oc
sipan scrifar hier j Hitar per
sum nylast war takit vm loyski
Ster loyski maira en losi hyll per byas C. 62.
ar marc silfs Ster huart har aff pa by
tis ar tuem marcū silfs vm scoghja

C. 63. Huar sum haggr. j. manz sroghū
munan staurs. epa vtan. oc arr tu. byti
pyar marta penningha. oc gieri halfa
tu. Huer sum rifi manz garp. et
aka magnum. pa byti. iij. oyr. penn
ga. Huer sū far oloyfis y fir manz
aighu byti. iij. oyra. Rifi mān sluggv
a garpi manz byti samulīd. Um fer
tu aiguv allar. pa loysins. epa wirpins
j. sama lutri pyggium. epa festins par sū
par cumuar ieru. Huer sū stingier
puggia marta laugi at prang lausu. ha
si stuf sart simū halsi. oc cuma hans ki
rchu rumi simu. oc standi at. j. staph
Oflagum oc wagnscū schenkisaumā
na. en pry minnis. oc cugti cār en half
stalgangi j. ar mestu. oc huer sum
pann missir mir. byti tus byt. oc tolf
oyra av landi af farweghū manz

C. 64. Um vm farwegi mama pa uru lagh
epaun a mandv aign huergin tafal

tafastra pag. 59

tā a al hañ sielfi ar vita ar ypna varst
hur hañ farvegh a pa en hañ tafastra
a oc ypna varst pa far hañ sielfi
lucna ar vita a annars aigu ypna
En hafi hañ sielfi lucna pa ma hañ
vita a annars yna ypna ¶ pa en mēn
wlla gierpa talautir mnan gierpa
pa aigu pan quar laiftha fentan sth
gha vaipar pa helga pau garp se
m oc an ellar ¶ Dierpir mandir siv
hagha yfu farweg manz pa gier
pi hañ hanū up en hm fari sū hañ
fyri for ¶ pa en hañ gierpir ari ga
ru manz yfir laga farueg manz
pa gierpi pan up sū garpna oc pa
n varpi hpū sum veg a dff quūmaredh
¶ m quūmna reth ier oc sempsicet C. 65.
nauta lo sculu taka til femtā vanz
rus oc hap lamb so sū pat y garp
flyctu ¶ Gāl sylmus ier af takm v
tan tastala ¶ Gyltan cupar scal bīe

na hur han hirtis Gullar oc silki
band · annur pan stungin · wi allar
takin · Eylt kar oc velti gamul ier
lusat at hafa slut sū þet ier · oc engu
n tu auca Tuar marti gutz scal sy
gi wara · oc au maura · a ma maura
gieta · oc a maura baupar Blodra
gung ier all af takin · oc pell · oc ma
n gipta garpa millan · vtan mep hu
tum ieretu Sarlap ierv oc af pa
kin · engin ma scarlap caupa · huar
nyr epa gamalt · oc engin ma þer me
þ gipru gieta garpa millan · Silf
band oc kiurtil wuapr ier oc af takin
Burghan wipr bya mēn ier oc bu
buþu caupi engin mana en hann þe
ghar gield or eptu · huar sū nemar
af þissū brzaut · byti · volf mar
landi

43

Cap. 1.

Qvo modo Gotland fra inq̃ uenta & cũlta.

Gvrlandi hitti fyrsti maþr þan sum þiclvar hit. þa var gvrland sv eyvst at þet dagh̃ sanct Oc natum var upp. En þann maþr quam fyrsti eldi a land Oc sipan sa nc þet aldv. þvsi þiclvar hafþi ann sun sum hit hafþi. En hafþa cuma hit hvita stiernva þann tu bvgþv fyrsti asvrlandi fyrstṽ nat sum þaun saman svafv þa dvymdi heum draumby. So sum þvr cumar vaarm slungnir saman. ſ. barm hc̃nar Oc þiti heum sṽ þair scriþin yr barmu hemar. þrima draum segþi þan fvi hafþa vvda sinṽ hann riaþ draumum þrima so. Alt ir þangum bvndit vv land al þrita vaþa Oc fauum

þra syni aiga · þann gaf hann manni
allū o fyrdum · Suti al surland augha
graupr al annat hafa þe gunfiann þu
þi · þann sciptu sipan surlandi · i · þra
þuþunga · So at graupr þann elzti
laut uorþasta þriþiung þe suti miþ
al þriþiung þu gunfiann þann yngsti
laut sinnarsta · Sipan af þessum þri
arfaþis fulc · i · Surlandi so mikit um
langan tima · at land elpti þann ai al
la fyrra · þa lutapu þann bort af lan
di huerr þriþia þiaup so at alt sculdu
þann aiga þe miþ sir hort hafa sū þann
o fan uorþaz attu · Sipan wildu þa
ir nauþugir bort fara men sotu ina
uþors borg · þe hrzþul þar sitr · sipa
wildi at land þann þula vtā racu

þam bor þeþan · Siþan forn þar bo
rh · i · fa [illegible]royna · Oc bygþus þar fiar
þar gatu þau at sic vþpi haldit vtã
forn · s · ama oy wiþ austland sũ hafu
dagaþi · Oc byggþus þar fiar · Oc sier
þu burg anna sũ eum sỹns þar gatu
þar · Oc at sic haldit · Vtan forn vþp at
watny þi sũ hafu dyna Oc vþp gnũ
tyzka land so ficri forn þar at þar
quamu til Sticlanz · þar baddus þa
r byggias fiar af grica kunũgi · vm
myr · Oc uþar kunungr þãn lufaþi þa
m Oc hugþi at at uþ anu manaþ
wart · siþan gangũ manaþi wisdi
ham þam bor wisa þu þar anz
suarin so sir wana at my Oc uþar
wart · r · Oc · e · Oc quaþu so sir wa

ra lufar-þissum þaua wiþrarra eþa
firir-dyrum sina vm sipu. þa segþi
han-oym herra kumugur þu lufaþi
þann byggia vm nÿ-oc mþar-þa ir
þer-e-oc e-þa matt þu ai af þann
taka-so bygþv þus þar þar firir.
oc eim byggia-oc eim haka þar siunt
af warv mah firi þau tima oc len
gi eptir sipan-Tropu meim a-hus-
oc-a-ausa wi-oc-staf gaþa-oc a han
þm sup-blotaþu þar sÿmu oc dÿ
rū sinum oc filepi-mip mati-oc mū
dgari-þer giepu þar eptir wanto
sum-land alt-haspi sir hoystu blotā
mip fulki-ellar haspi huer þrþum
gr-sir-Þu smeri þms haspu mundi
blotā mep filepi-mati-oc mūgari-
sum haira þar sipu aurar-þi er
þar sipu alla saman.

Pacis condicio cum Rege Sveciæ facta. & tributum

C.2. Mangir kunũgar stridu aguriand
mupan hapir vaz · pau hieldu gu
tar · e · temlica sipu · bc ret sinũ · Sipan
sentu gutar sendumen mãga til sua
rikis En engin para sic frib gar fyr
pan awaur stabam af alsna socn hãn
gierpi fyrsti frib wipe susa kunung
pa en gutar hãm til bapu at fara
pa suarapi hãn · wib wirin r· uu fa
gastau oc fallastan gufstu pa mis
Pu ur wilin er ec fari innan sibban
wapa pry werr ldi · au mur sic hum
almat burnũ syn minũ · oc briþis
runu · þy er hann vas seuc · at
fiel kunũgur so sũ sagþur at sanna
sut hann a stagga þar · er · sa sina
kunung · Siegtuhi nafna sin vm
arr hueit · þet er sealfr · sua so at
suiarikis cunũgr fiaurstig hi · oir ·

silfs af þann sierrisshi. Þa verl hafi-
tu[n]ghu marcr silfs. þrima staþgaþ
gierþi hān mip lanz raþi. fyr en
hān hamaz fou. So gingu gutar
sielfs wihandi vndir siua kuning
þý at þau matti firir oc firelsir syku
a siuariki. j. hueriu staþ vtan till oc
allar ut gifir. So augu oc siuar syku
gutland firir vtan com band ellar
annuz forbuþ. þegnan oc hielp scaldi
kuniugr gutum at waita. Þa þau
wiþr þorfum. oc kallaþir sendimen
al oc kuniugr oc verl samulaþ a gut
nal þing senda. oc latta þar taka
scatt sinn. þau sendibuþar augh fri
þ lysa gutu alla stepi til sykia yfir haf
sinn upsala kuniugi til hoyrir. Oc so
þau sinn þan weg m augu hingat sy
kia

De S. Olao.

Epar þet sipan qũa helgi olaur kũ
mungr flyandi af norwegi mþ sch̃pũ
oc legþi s. hann. þa sum callar at gæy
þa la helgi olaur lengi. þa for ormũca
af hamtum oc flaug vikur meũ til hanſ
mþ gieſum sinũ þann ormũca gaf ha
uum tolf wepnu mþ audeu clenatum
þa gaf helgh olaur kumũgr hanũ atr
agu tua bulla oc ama braþyri. þa
tok ormũca wiþr cristndom̃ epter hel
ga olafs kenndom̃ oc gieþi sir byna
hus. s. sama stęp sum nu standr at gar
na kurchia þeþan for helgh olaur til
uezlafs. s. huitingarþi

C 3. Paur gurar hamar waru. þau silg
du þaur mþ caupmanna skap m
nan all land bapi cristny oc haipny
þa sagþu caupmeñ cristna sipi. s. crist
nũ landum þa lutu sumir sic þar crist
na oc m syriþu til gurlanz prest

Conuer
sio ad fi
dem chri
stianam

borau· a· acubek hu· pan· tim· fyrſt ku
chu· ſtephi· i· pan· ſtaþ· tim· nu· hauit· ku
laſtephan· þy· wilde· an· land· þula· vran· bre
du· hana· þy· callar· pan· eu· kulaſtephan· pa
eptir· þan· tima· war· bloda· i· wy· pan· ſte
phi· kurchu· apra· pa· ſamu· kurchu· wilde
land· oc· brena· pa· for· han· ſielfi· wp· a·
kurchu· pa· oc· ſegphi· wilim· ir· brena· pa
ſculy· ir· brena· mk· mep· kurcu· piſſi· ha
m· han· war· ric· ſielfi· oc· rucaſca· manz
dotur· haſpi· han· ſu· hur· lucau· ſmiþ· boa
þ di· par· ſu· kallar· ſtam· kurchu· han· ir· þ
meſt· vm· pan· tima· ham· halp· borau·
magi· ſinu· oc· ſegphi· ſo· herþm· at· brena
mann· ella· kurchu· hans· þy· er· han· ſta
di· i· wi· ſin· mþan· chmu· vmþ· þy· ſiet
þaun· kurchia· ſtanda· obrend· han· war
ſett· par· vmþ· aldra· helsuma· hamu· i
nan· pan· ſtaþ· ſu· nu· kallar· þ[illegible] ir·s

kirchiu ham war fyrsti kirchna j gut
landi sum standa sic Siþan vm ne
qüan tima eptir sit siðr hans luckan
snelli sic crisna oc hus foru sina barn
sum oc hus kep sin allan oc gierþi kirch
u j sarþi sinu þar nu kallar stam kir
chiu ham war fyrsti kirchna a landi
uppi j norþasta þrþüs Siþan gütu
sagu crisna mamma sipi þa lydu þar
fiz burþi oc lepa mamma kemmu to
ulpa allmennuliga wiþr cristindom
mip siells wilia sinu vtā þuing sio er
engin þuang þann til cristniz Siþan
en mēn oþu almennuliga cristniz þa
gierþis kirchna amuir a landi j aklinga
bo ham war fyrsti j mþalþrþüngi
Siþan warþ þrþi gar a landi j
fiarþam j surmar nasta þrþüngi af

Consecration A°. 1

þam biscapus kurchur allar. ⁊ gutlan
di þy er mēn gierþu sūr kurchur ar mai
tu maku Fyr en gutland toku steþi
hra wiþr uccrū biscupi þa quamu biscū
par til gutlans pilagrimar til helga la
nz ierusalē Oc þeþan hamm fōru þan ti
mā war wegr oystra um ryzaland
Oc strickland fara til ierusalem þar wi
gþu fyrst kurchur Oc kurchugarþa
mb byn þara sū giera hū kurchur
Sipan en gutar wendus wiþr
cristindom þa sentu þar sendibuþa
til hoyrsta biscups i leoncōpūgi þy er
hamm war þamm nestr so at miþ steþ
dū ret quamu hān til gutlanz þān tai
þsthep gieta miþ þamm forsthelū ar
a biscup woldi cunna af leoncopūgi

LEXO
conditi
o Episco
po Lin
copensi
Visitatū
do desig
nata

þ 2

kirkia huerr af til gutlanz mþ tólf
mannu sinu su hanu sculdu fylgia
um land atr mþ wda hestu so man
gum oc ai flaurum So a biscupr
um gutland fara til kirkiu wigsla-
oc gingripa sinna taka þry boþ oc
ai mauca at kirkiu wigsl· huerri mþ-
penn manzu· at alteris wigsl· at boþ
mþ tolf ǫrum Su alteri ainsamt
scal wigsla þa en bapi iru o wigþ al
teri oc kirkia saman þa sculu bapi
wigsla firi þry boþ oc þuar manz
penninga Af prestr andu huerum
a biscupe gingripr taka um tilquem
da sip þry boþ oc ai mauca af andu
huerum prestr su ai grepi gingripa
þy ari· taki biscupe af huerum lausn
so su kirkiur iru til staþar· þau

ſum ar gungerþ gierþu ar þý bras
þý · þar ſculu gungerþ giera þegar
biſcupr cūbr arr ar þrþa arr · Þu
hymr augu loyſa ſū fyrra brasþi
gungerþ gierþu Ummu daulur
waxþa ſū biſcupr a dýrna þaar ſū
lu leudaſ ſ · ſama s þrþūgi er þar
mēn vrta meſt af ſamnūdū ſū þar
neſt boa waxþr ar þar þaun daula
leut þa ſcal han ſchiautaſ til alda
mana ſamtalan · Oc ar af þrþūgi
· ſ · arman Ummu hetnīgar þa dau
lu mal waxþa ſū biſcupi til hoyra
ar retta · þa a · hier bipa biſcups
cūedar · Oc ar yfir fara vtā þuang
reku til · Oc nūhil ſynd ſei ar ar ma
þroaſti loyſa · þa ſcal yfir fara ūn

llan wallbrsa messur oc helsinna me
ssur. Þa at þar eptir vm witi tinna
til wallbrsa messur. Biscup sat. i gu
tlandi ier at hoyfti þan þriar mar
C. 4. Sþan gutar toku sir biscup oc ti
Bellica expedith o bya & conditiõ one sñ scripta olim fuerit.
preste oc wiþir fulltinn cristido
mi þa toku þau oc wiþr at fylgia
sina kunungi. i. her fesp mik staþ sin
eckiu. vfan a. haþin land oc an
fan cristn. So þau at tinnugi. a bia
vþa gutn laþing eptir witr. Oc
manaþa fiest firi kpstemu dag oc
þau scal kpstemu dagi. watna firi mi
ssumar oc at sþar. þa ir laghta bupit
oc at ellar þa hafa gutar al wald vm at
fara en þair wiþia mik sinn sinne
kiu oc atra wich na wist nai mat

en
ra þa gurar efla au hylgia þa gial
dm fiauratigi mæra þēnmga fiū
huerna smeckuu Oc þauat andæu
ari· Oc ai ach þy sama aui sū buþit
war· þet hauir lāþmgs lanu·ȝ·ma
þanu naþi þa scal ama wiku buþ cafli y
fara oc þing nēnas· þa en mānū
semb2 at laiþmgu scal ut ganga
þa scal sipan valfan manaþ til feriar
boas· En sipan siau netr firi hþstē
uu stulu laiþmgs mēn gæslakur
wara oc byriar biþa þa en so cām
wan þa· et ai cūb2 byr·ȝ· þaun wiai
þa stulu þaur en biþa siau netr eptir
hþstēnu dags· þa en ai cūb2 byr·ȝ·þ„
aui fiesi· þa augu þair hamfara
at sæclausu miþ þy et ai gatu þan
roandi yfir haf farit vtā sigiandi

Tunna lat bup.s. minu fre
tu þan manaþar þa a ai fara
vtan haimaſinna at ſac lauſu
er ſo et cumūgſ wil ai tiva at
bup quamm̄ o laglica þa byr
hindraþi at retu fretu þa aigu
ſedinne kumūgſ ſu ſcat taka aþr
þingi ſu neſt ur eptu ſanct petr
meſſu taka tolf nēda mana aþr.
Sō ſendinne kumūgſ nemna wiha
et þan mþ laglicu forfallu haimja
ſatiſ. Þugu gief nemda aþur
gutlandi vtan kumūgſ aþur. Lan
ſo illa at bieraſ at cumaþr kumūgſ
waraþr miþ nequaru waldi bet
rekum af ſinu riki þa aigu a gu
tar ſcatt vt gieſa vtā haldi ha
nū vm þry ar oc þau aigu þau

hüert ar scatt saman giera oc
lata: En pa vt giesa pan pÿer ar
iru v angin paim sū parapir
sitia riki Cÿet vef mp kūnu
ngsinsigli scal at allū kūnungs ret
sendaS. oc aivpit.

Anno 1411. Castri Wisburnsis
ædificatio à Suecis inchoata est.
Ao 1437. obÿit Nobilis heros ac
Eques Stemmus TRYDE hasi
qui maximam castri Wisburensis
partem reparauit.
Ao 1527. Iohaes Dei gra. Episcopꝰ
Lincopensis Ecclesiæ Gothlandi-
cas per totum visitauit Pas-
sim Lutheranæ, ipsius prædi-
cio vehit hæretici reprobam, in tem
plo D. Iohannis præsidente castri
paulo Slastpræsente.

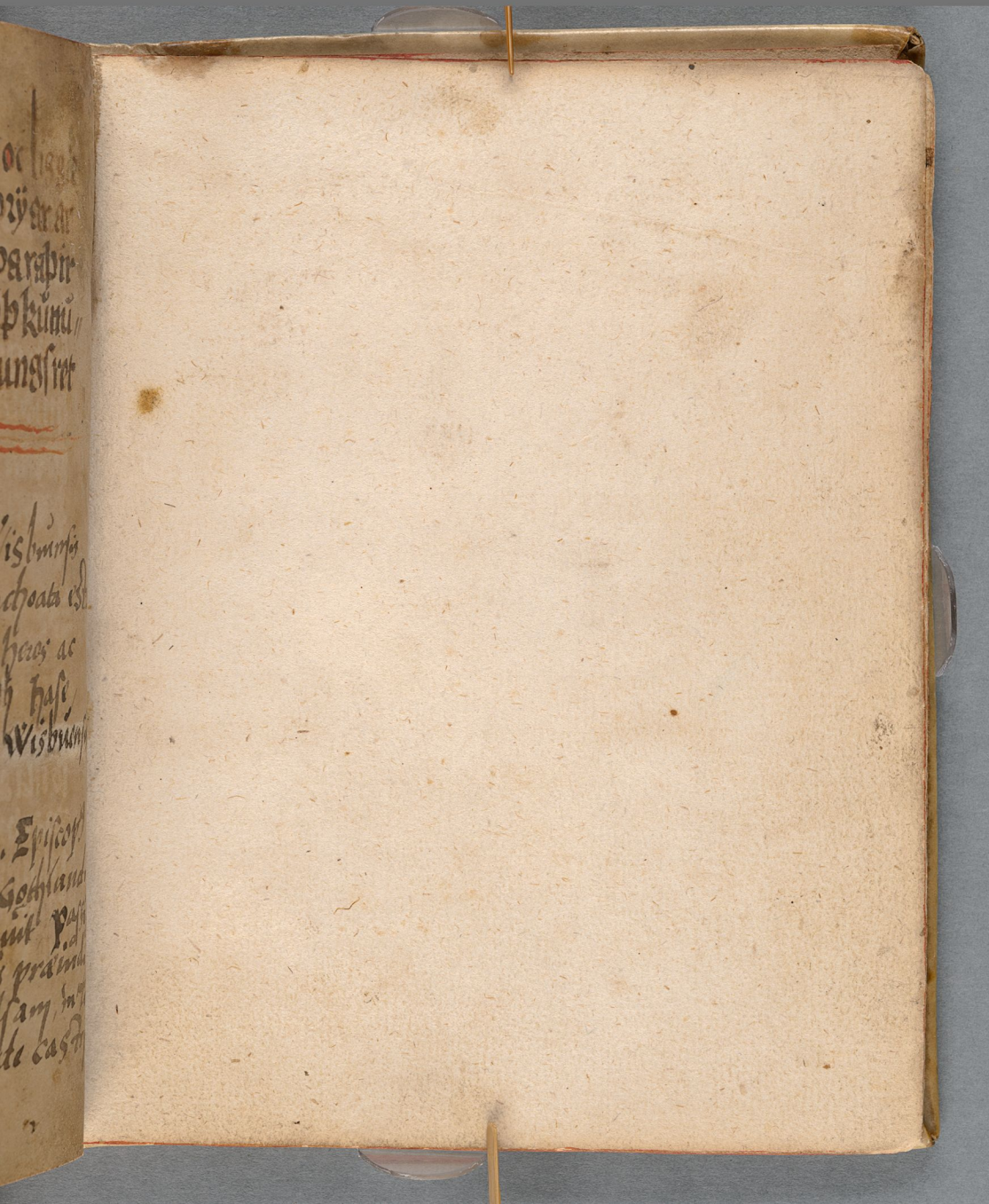

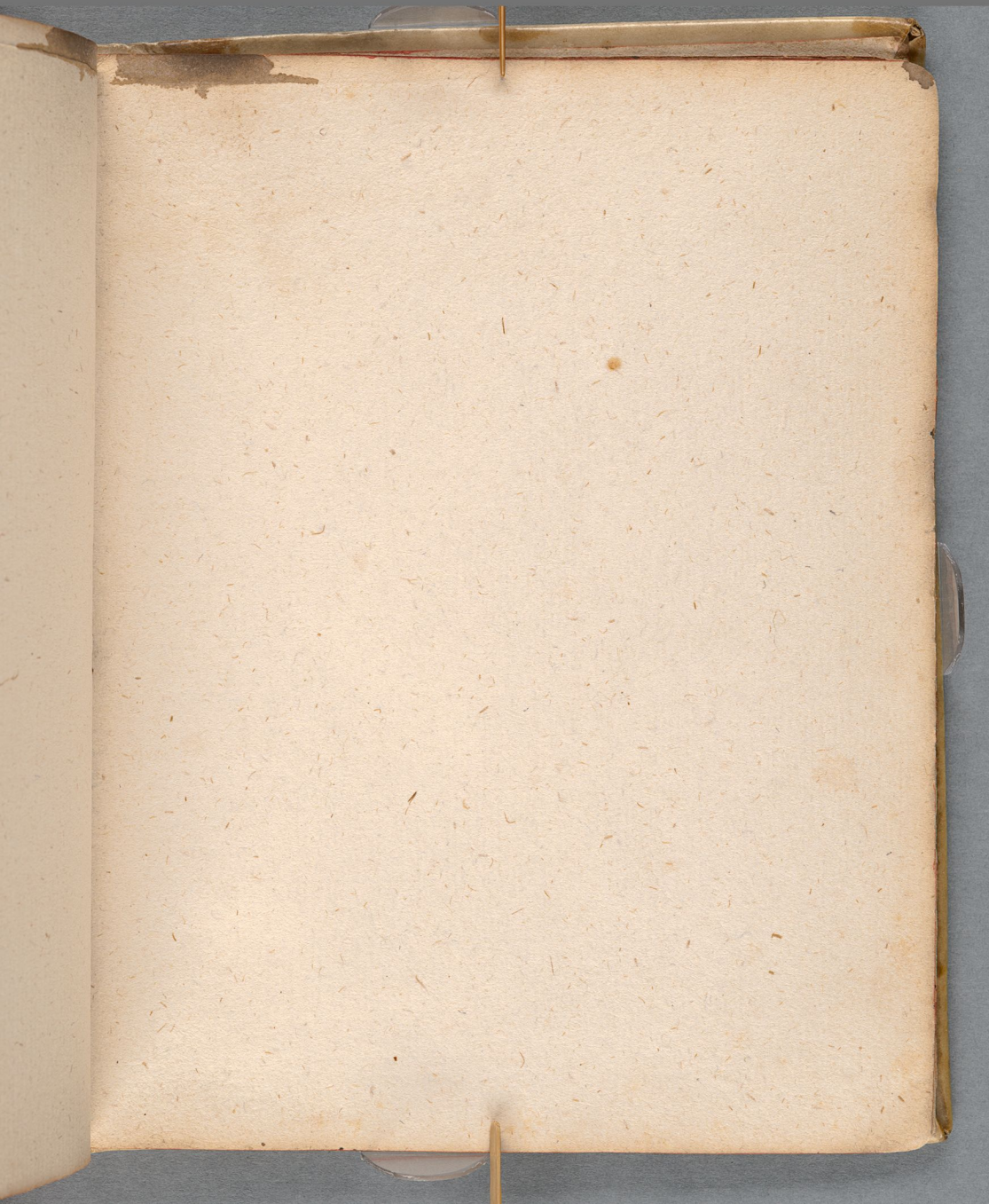

B 64

B 64